

ఆంధ్ర ప్రభ

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ జూలై నెల 14 వ తేది మంగళవారము.
ఆనందనామ సంవత్సర ఆషాఢ బహుళ చతుర్థి ౨.

No. 90
సంచిక ౯౦

శ్రీరామ దాసు చరిత్రము

ఇంద్రుని కొండపల్లెయనెడి గ్రామమునందు జన్మించి ధర్మనియందు కైంకర్యముచేసిన గోపన్న యను పేరుగల రామ దాసుగారి వైభవమును తెలుపుచున్నది. ఇతను నివాసి భాష్యులుడు. శ్రీరామభక్తుడు. ఇందు చలమాహాత్మ్యమును గోపన్నకు కబీరుదాసు రామదాసుమంత్రము నుపదేశించుటయు శ్రీరామలవారి యనుగ్రహమువలన భావమున తానీడు తహశీల్ పని నిచ్చుటయు, తహశీల్ పనిలో తాను సర్కారువైకమును వసూలుచేసి శ్రీరామచంద్రుని ప్రాకారములపములు నిర్మించుటయు, భాష్యునిసంతర్పణచేయుటయు, మొదలుగాగల విషయములుగలవు. ఇట్లు తానీషానైమును అడిగినప్పుడు లేదనగా వారు చెప్పసలయం దుంచిరి. అందు పడరానికష్టములననుభవించి తుదకు శ్రీరామనిధానించుచు ప్రాణమును త్యజించుటకు నిశ్చయించిరి. శ్రీరామలక్ష్మణులు ఆరులక్షలవరహాలు తానీషాకు ఆరాత్రి తీసుకొనివచ్చి ఇచ్చి రసీమపుచ్చుకొని, శ్రీరామదాసుగారి కిప్పించి అంతర్ధానమైరి, తానీషా ప్రాశంకాలమున వైకమునుజూచి సంతసించి శ్రీరామదాసువారిని కలువనంపి ఆరులక్షలవరహాలను వారికే యిప్పించి శ్రీభద్రగిరియందు శ్రీరామలవారికి కైంకర్యమును జేయమని ప్రార్థించి సమీపమున నుండు గ్రామములను కూడా శ్రీరామలవారికి మాన్యముగా నొసంగెను. తానీషాకురకగా నుండినను భగవత్ప్రీతిగా తానుకల్ల లభ్యముననుగడై రామదాసువారిని తమింపుమని అనేకవిధములుగా ప్రార్థించెను. శ్రీరామదాసుగారు భద్రగిరి యందు శ్రీరామలవల విహారముల కైంకర్యములను జేసి వారు పంపిన దివ్యవిమానము వాహినిగాంచి, పునరావృత్తిరహితమైన మోక్షసామ్రాజ్యపదవిని పొందిరి. ఇందు భగవద్భాగవతు లందరుచూచి ఆనందించుటకై భద్రగిరియందు ప్రస్తుముండు ఆలయమును, అందలి సీతా రామ లక్ష్మణుల ప్రతిమయు, రామదాసువారు కబీరుదాసు పొందిన నవదేశమును, రామదాసునకు తానీషా తహశీల్ పని నిచ్చుటయు, రామదాసును భటులు తానీషాకుడకు కట్టితెచ్చుటయు, శ్రీరామ లక్ష్మణులు తానీషాకు ప్రవృత్తిమై ఆరులక్షలు తెచ్చియిచ్చుటయు, శ్రీరామలక్ష్మణులు తానీషావేషధారులై రసీమ రామదాసునకు యిచ్చుటయు, రామదాసువారు ఆరులక్షలవరహాలను శ్రీరామలవారికి యిప్పించి కైంకర్యముచేయుటయు మొదలుగాగల అతి సుందరమైన 8 పటములను జేర్చబడి పేలైనకాలిగో వైండు చేయబడియున్నది. దీనిపెల రూ. 0-12-0

వలయువారు:— ఆర్. పెంకటేశ్వర్ అన్ కంపె, బ్రాహ్మ, మద్రాస్.

దిన పత్రిక

- ప్రతిదినము 10 పుటల విషయముండును.
- చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0.
- 6 మాసములకు రూ. 6-4-0.
- 3 మాసములకు రూ. 3-4-0.
- 1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

పత్రికాయం దీక్రింది విషయములుండును.

ఆంధ్రోద్యమము.
ఆంధ్రోదేశభాష్యదయమునకు సాధనభూతము గాంగ వ్యవస్థలు, విద్యావ్యాపనము, శాస్త్రవిద్యవ్యవస్థలు, భాషాభివృద్ధిమొదలయినవి ప్రతికయందు స్వతంత్ర పులముగ విమర్శింపబడును.

వార్తా వళి.
శవార్తలు, పరరాష్ట్రవార్తలు, విదేశ మొదలగు సమస్తవార్తలును సకాల గమంగ బ్రచురింపబడును. ఆంగ్లపత్రిక యే సమస్తవార్తలను వెంటనేదీని పుటకు వీలుండును. ఆంధ్రోదేశవార్తా పుటకై ప్రత్యేక ప్రతినిధు లేర్పాటు చేయబడును.

చిత్ర పటములు.
పురుషులయొక్కయు విషయముల స్త్రీలయొక్కయు చిత్రపటము మత్కారచిత్రపటములును జనరంజకంపబడుచుండును.

రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు.
నిరంకుశాధికారమును తగ్గించుటకును ప్రజాతంత్రమును వృద్ధిచేయుటకును సాధనభూతములైన గ్రామవ్యవస్థలు, స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలు, రాష్ట్రీయవ్యవస్థలు, సార్వభౌమికపాలనావ్యవస్థలు, శాసనసభాసభల వ్యవహారములు నుచితరీతిని స్వతంత్రవిధమున దీనియందు జర్పింపబడును.

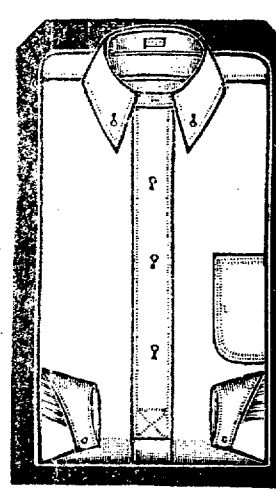
మత సాంఘిక చర్యలు.
జాతిమతపక్ష పాతమునుబూనక సకలమతావలంబులును, అన్నిజాతులవారును, భిన్నాభిప్రాయములను గలవారును నభివృద్ధినిబొందు టకుడగిన యుదారభావములును నాదర్శములును నిష్పక్ష పాతబుద్ధితో వ్యక్తీకరింపబడును.

హైకోర్టు తీర్పులు.
జనోపయోగములైన క్రొత్త హైకోర్టు తీర్పులు, బోర్డునిర్ణయములు, క్రొత్త చట్టములు, ధర్మశాస్త్రమునకు సంబంధించిన ముఖ్యాంశములును పత్రికయందు విరళముగా దెలుపబడుచుండును.

వ్యవసాయ వాణిజ్యములు.
వ్యవసాయశాఖవారు చేయు విమర్శనలు, స్వదేశపరదేశముల లోని నవీన వ్యవసాయపద్ధతులు, యంత్రసాధనములు, లాభకరమైనపరిశ్రమ వ్యాపారములు, కరపతి సంఘములు, వానివలన గలుగులాభములు బహుధరలు మొదలగు విషయములు విరళముగా దెలుపబడును.

గ్రామ వ్యవస్థలు.
గ్రామముల సుఖసౌఖ్య కవసరమైన గ్రామపరిపాలనము, పంచాయతీసభలు, కరపతిసంఘములు, గ్రామపారిశుధ్యము, వైద్యసహాయము, విద్యావ్యాపనము మొదలగు విషయములు చర్చింపబడును.

టియోల్ వస్త్రాలు.

మొదటికము టియోల్ వస్త్రాలు
డబల్ 1-కి రు. 13-8-0
రెండవకముది ,, 12-0-0
సాధారణకముది 10-8-0
ఇంగ్లీషు రంగులగల
వస్త్రాలు 1-కి రు. 2-4-0

వ్రాయ న పుష్ప డు
మీమెడ చుట్టుకొలత
యెంతో, టోమ్ము ఎన్ని
అంగుళములో వ్రాయ
వలయును.

మీ యూరికి దగ్గరనున్న రైల్వేషేషను పేరు వ్రాయుడు
లండను ప్రేషింగు కంపెని,
87/88 రతనబజారుపేధి, మద్రాసు.
LONDON TRADING CO
37/38 Rattan Bazar Road, Madras

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తల నెప్పుల మాన్పును. వాయుపుపోట్ల బాబును
పార్శ్వపు నెప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమును
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాష చీటి చూచికొనిన మోసము అంబుడు.

చిరునామా:—ఆంధ్ర పత్రికాకార్యాలయము, పోస్టబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ఇందుమతి పరిణయము.

ఇదియొక చక్కని కావ్యము. అజమహారాజు యొక్క వివాహపు కథ. సుప్రసిద్ధుడైన కుమార భూజటి మహాకవి వ్రాసెను. శ్రీనరసింహాపు రాయాంకితము. తిరుపతి వేంకటేశ్వరవిష్ణులయ్య తదిద్వరచిత పీఠికాలంకృతము.

వెల రూ. 0—10—0.

ఆంధ్రపుస్తక భాండాగారములకెల్ల నుచిత ముగను తదితరులకు వైమూల్యమునకును బంప బడును.

వలయువారు :—

**THE HEAD CLERK,
Meesur Estate,
NUZVID. (Kistna Dt.)**

అని వ్రాసినచో బడయగలరు.

కుచ్చిలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద మీయింటి నలంకరించు సామానులన్నియు నులభక్రయమునకు దొరకును. చెన్నపట్టణములో మాకంటె చవుకగా నమ్మువారు లేరు.

మడత కుచ్చి	1-8	1-2-0
కాకోవన్ కుచ్చి సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	8-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాకోవన్ గలది సింగిల్	"	10-0-0
డిటో స్పింగుది	"	13-8-0
మట్టకం స్పింగు	"	12-0-0
స్పింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిల్)	"	16-8-0
బీరువలు 8x4 అడుగులు	"	17-0-0
డిటో 5x8 1/2 23-0-0	"	30-0-0
పడతకుచ్చి అనే సోఫా కుచ్చి పేముది	"	8-8-0
క్యాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.		

పి. ఎన్. పొన్ను స్వామి పిల్లె అండుసన్
కాలిఫోర్నియా మేకర్స్ 41/42 గాటర్ బూరుగిది, మదరాసు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

విక్రయమాసకు సిద్ధముగనుండు గ్రంథములు.

1. మాధవనిదానము:—సకలరోగములను గుర్తించుటకు వైద్యులకు మిగల సవయుక్తమగు గ్రంథము. వెల రి-0-0
2. పథ్యాపథ్యము:—ప్రతిరోగమునకును పథ్యములును అపథ్యములును అగు వస్తువులను బోధించును. వెల చందాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు 1-0-0
3. ఆయుర్వేద పరిభాష:—మందుల జేయుటకును వాని లోగల వస్తువుల భేదముల దెలిసికొనుటకును వాని తూనికల నిర్ణయించుటకును ఉపయోగించు నిట్టిగ్రంథ మిది వరకు లేదు. వెల చందాదారులకు 1-2-0 ఇతరులకు 1-8-0
4. అగస్త్యవైద్యము:—దక్షిణదేశపు వైద్యసాంప్ర దాయముల దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0
5. వస్తీకర్మ:—పిచికారితోయ్య విధమున దీనివలన బోవువ్యాధులను దెలుపును. చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0
6. శల్యతంత్రము:—దానినభ్యసించుక్రమము, శస్త్ర చికిత్సా స్వరూపము, మొదలగు వానిం దెలుపును. చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0
7. ఆయుర్వేదము:—ఆయుర్వేదముయొక్క ప్రాచీనత అందలి భేదములు, మొదలగు వానిని విపులముగ దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0

N. B. మాగ్రంథమాలలో ముద్రితము లైనట్టియు కాబోవు నట్టియు, గ్రంథముల నన్నిటిని కొనువారు చందా దారులుగా నెంచబడుదురు. ఆట్టివారు దరఖాస్తుతో 0-2-0 పంపవలెను. లేదా, వి. పి. తో వసూలుచేయబడును.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజీకర్చులు కొనువారే భరించవలయును.
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,
ఆయుర్వేదాశ్రమం, బాల్మిక్, మదరాస్.

కండ్లకు చలువ జేయును.

మెదడుకు బలమిచ్చును.

ఎండవేడిమి దెలియకుండుట కుపాయ మేమి.

అమృతాంశులక తైలము.

ఇది యేమి జేయగలదు.

తలపోట్లను, తలనొప్పలను, మెదడునండలి వేడిమిని, అన్నివిధములగు తలనొప్పలను, నిజముగ అనేకులకు మాన్పినది. విద్యార్థులకు యోచనా పరులకు ప్రాణమిత్రము.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 0-12-0. బుడ్డి 12-కి రు. 8-0-0.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజీ వేరు.

కోరువారికి క్యాటలాగు లుచితము.

వైద్యరత్న పండిత. డి. గోపాలాచార్యులు,
పి. వి. యస్., పి. యమ్. బి.,
ఆయుర్వేదాశ్రమం, మదరాస్.

అధికముగా కోరువారు సమీపముగ రైలు స్టేషన్ దెలుపవలెను.

ఈపంచలు కొనువారికి పిటితో పంచ 1-కి అత్తలారా బుమున కోర్కెని కోడల్ ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ మొకటి కూడా ఇనాముగ పంపబడును.

మంచిసమయము! వేసవేలు కర్చువడినవి!! వెనుకదొరకవు!!

మేలైన జపాన్ పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్చువడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గలమేలైనఅసల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆరం దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘవర్షం

ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫుసీయమైనట్టివి త్వరపడుడు గేల మారనిడివిన్ని 24 మూర వేడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 2-0-0 పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు ... 0-4-0

డిటో రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం

టి. సీతారామ మొదలియార్,
8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.

నర్సజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంతివివరిత ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన పూర్వి కుల ఆతిరహస్యపు జ్ఞాపకము. దీనిప్రభావము కనుగొన వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును నపుడే కత్తెము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు జన్మేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మాత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజునంటిది. రక్తమును కుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమున్న దేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట నాళనము చేయుటలో సంజీవివంటిది “నర్సజీవన్” ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును నుపయో గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును

వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము
ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.
16 కృష్ణమొదలివీధి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

విజ్ఞాపనము.

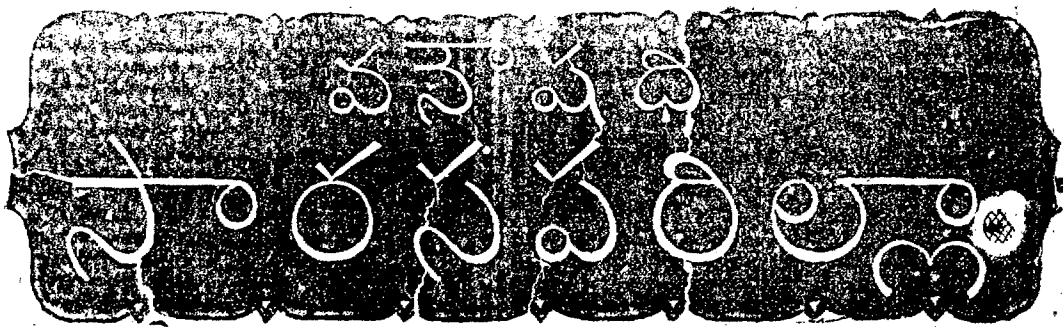
చందాదారులు అడ్డ సులువ గయిరా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయువారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేర లేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గానితేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

తాము దినపత్రిక చందాదారుల, వారపత్రిక చందాదారులలో వాసినయెడల చాలసులువుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా బడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద పించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చిం - యెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

కొందఱు విలేఖకులుకాగితము రె లును జిలుగుగావ్రాసి పంపుచున్నారే ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యవ కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి గా కాగితమునకు ఒకవైపున వ్రాసి ౩ గాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ౪

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారుల ప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వా పత్రికతో నవశ్యములేదని వారపత్రికపై తోపచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహ వలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వా బాబతువారికి బాకీయున్నసొమ్ము దినపత్రిక లో జేర్చబడును. వ్యవస్థా

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనస్వాడి. నం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

1914 సం. జూలై నెల 14 వ తేది

రానున్నవి.

1914 సం॥ జూలై నెల 14 వ తేది

దీపకల్పముయొక్క ఉత్తిరమునను, తూర్పునను
వాయుభారము క్రమముగా హెచ్చినది మలభారుల
కొర్రేమియు లేదు ఈ మార్పువలన వాయు ప్రచారము
క్రమముగా నుత్తరము వడినది, వర్ష పవనము బలవీరిన

చెన్నపురి ఆరకభాగమున నివసించు నిర్మలసింహు
పన్నుల నిచ్చువారు గతించిన శనివారమున కైద్యచ్చి వండిత
గోపాలాచార్యులవారి యాధిపత్యముక్రింద నొకప్పుడు తేసిరి.
ఆచార్యులవారి ఆయుర్వేదాశ్రమము నందు నున్న బాసినది.
వచ్చియున్న రేణుపేయర్లసంఖ్య తక్కువగ నున్నందున
భాగముల సుండియును వచ్చియుండిరి ఆభాగముల పతి

మనమెందుకై గ్రహించితిమి. కేవలము ప్రతిభా శక్తి ప్రసాదమును నెలకొల్పిన మాత్రాననే మనల నెల్లగఁ జక్కఁగఁజేయుట సాధ్యము. జేయుటకు స్వామ్య మున్న దనిభావించు నిఁగఁగఁడు దేశమునకు భాగము కలుగఁజేయుటకో నాకొప్పుడు తోచుట లేదు. అయిన, నాఁదియొక్కటి మాత్రము విస్పష్టమై కానవచ్చుచున్నది. మనమెంత త్వరగాఁ దెలివఁ దెచ్చుకొని మనఁగమ్యస్థాన నూతన మాత్రమును బట్టుకొని పోయిన, నంత త్వరగా మనపరఁభావధి చేపడగును.”

గవర్న మెంటు ఆఫీసర్లు రయతులు

కొన్ని మర్యాద వాచకములు.

ఒక భూస్వామి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

ఈ నైతికతలని పదములకు నిర్వచన మనాశక్తి కము అయినను గవర్న మెంటు ఆఫీసర్లు (క్రింద డిప్టీ)లకు పరిపాలనచేయు కలెక్టరు మొల, తాలూకా జవాను వరకును పలికెదను. రయతుక్రింద అయిన వేల మొదలు అయిదు రూపాయల వరకు సాలియానాకిస్తు చెల్లించే క్యవసాయకుని చేర్చెదను.

గవర్న మెంటు ఆఫీసర్లకు వారివై అధికార్లుగాని, తావే నాల్గుగాని సమానాధికార్లుగాని, వ్రాయుటలో వారి హోదా మాత్రమే గాక సేవకూడ వ్రాయునపుడు వారికి గల హోదా విశేషమున పట్టి “మ॥రా॥రా॥” అనియు, “మ॥రా॥రా॥” “గారు” “అవర్ గజ్” అనియు, (వ్రాయవలసి యుండునని బోధింపబడిన) అడ్డరు నె 119 రు రెండవ పేర్ గ్రాఫులో సంబంధించిన అడ్డెండ్లను 1. (2 వాలు. 3'6 పేజీ) లో ను దాహరించబడినది. ఈ అడ్డరులో నుదాహరించ బడిన విధిని గవర్న మెంటు పయి అధికార్లు తమ తావేదార్ల రయతులు గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్తులకు వ్రాయునపుడు ఈ పయి అడ్డరులోని పద్ధతుల లో సంబంధము లేకుండగను విశేషన లేకుండునను అందరికిని మ.రా. రా. అని “గారు” అని “తమరు” అని చిత్రియునకు, లేవలె నని నిశ్చయిత్రియునకు లేవలెనని వ్రాయుచున్నారు. రయతులు వారి కట్టువ్రాసినను, వారు రయతుల విషయములో అధిపతి యా కలెక్టరు డెప్యూటీ ఎంతవెదరయితలయినను రామయ్య తేంకయ్య అని ఏకవచనప్రయోగముతోనీవు అని వ్రాయుటయు కొన్ని సమయములలో “నీ మోయి” అని పిలుచుటయుగలరు—మీజ స్త్రీలు కేసులలో ఫిర్యాదీ మద్దాయిలకు “ఏ మోయికి” మించిన శక్తి మీ విషయము. వ్రాహ్మణుల విషయములో మాత్రము రామయ్య, సుబ్బయ్య అనియు, నీవు అనియు, నీటిచినను— “ఏమయ్య” అని పిలుచుట మాత్రము కలదు. తెనుగుభాషలో సంభాషణ జరుగునపుడు, ఏమిరా? ఏమోయి? ఏమయ్య? అనియు మనుష్యులను పిలుచునపుడు, రామడు, రామయ్య, రామయ్యగారు, రామయ్యగారండీ, ఏమండీ, చిత్రియండీ, అనేపదములు క్రమముగా నీచార్థము మొదలు, విశేష మర్యాదాధ్యమవరకు నుండియున్నవి. రయతులు ఆఫీసర్లతో ప్రశంసించునపుడు, విశేషమర్యాద వాచకములనే యుపయోగ పచవలయును. వీరివిషయములో వారేమి యుపయోగ పరచవలయునో ఏర్పాటు అయిన పద్ధతులలేవు.

గవర్న మెంటు వారికి తమయెద్దజేతములను పుచ్చుకొనువారి మర్యాదలను కొపాడుటకు కొన్ని పద్ధతుల నేర్పరచు నావశ్య కతతోచినచో వారిప్రాలుగ నేర్పడి, వారికి తమస్వకాయ కప్తమున ప్రతిసంవత్సరమును నూర్లు, వేలు, కట్టులను చెల్లించు రయతులనుదాయము యొక్క మర్యాదలను గురించి గవర్న మెంటు వారేల, కొన్ని పద్ధతుల నేర్పరచ లేదో తెలియదు. సంవత్సరమునకు రెండు వందలు, మూడు వందలు నింకను అంతకు తక్కువ యొక కంటాకు చెల్లించు వర్తకులు మొదలగు వారికి పంపబడు నోటీసులు మొదలగు వారిలో “మ-రా-రా-త్రీ, అని “గారు” అని వ్రాయుచుం డుటను జూచి యున్నాను. పాటుపడి, లేవపులను ఉత్పత్తిలోకి తెచ్చి దొరతనము వారికిని ప్రజలకును నుపయోగ కారులకు క్యవసాయకులు, మాత్రము తక్కువ తరగతిలో చేరవారు కాబోలును, ఎంతవెదర రయతులను, ఆయన ఏభారాకా బోర్డులోనో, ఏడిప్రీక్సు బోర్డులోనో మెంబరు అయ్యున్న తప్ప, అట్టిరయతుకు ఏ ఆఫీసును మర్యాదగా వ్రాయుట లేదు. మాట్లాడుట లేదు. ఆఫీసుకు వచ్చినపుడు, కూర్చుండు మనుటలేదు. వ్యవసాయపు పాటునకు అంతయ్యాత ఏకలికానో తెలియకున్నది గవర్న మెంటువారు రయతుల కిప్పించు పట్టాలలో ఎంతకెస్తు చెల్లించువాడయినను, “రామయ్యకు” “సుబ్బయ్యకు” దయచేయించిన పట్టా అని, “నీవు” అని వ్రాయబడుచున్నది. కొందరు రయతులు, మాకు పూర్వమునుండియు “గారు” అను శబ్దము పట్టాలలో వ్రాయించవలసినదని బోర్డువాడికి అట్టిల మొదలగునవి యిచ్చుకొని ఎవోకొన్ని యుత్తరపులను పొందినట్లు విని యున్నాము. గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్తులకు వలెనే రయతులకు కూడ నేనోముకలగలి అనగా సాలియరు 200 రూపాయలు కిస్తు చెల్లించురయ్యకును “రా॥రా॥” అని ఇంకను అధికము కిస్తు చెల్లించురయ్యకును “మ॥రా॥రా॥” “గారు” అనివారి

కిప్పించు పట్టాలు మొదలగువానిలో వ్రాయుచుండుటయు, అట్టివారిని “మారు” అని పిలుచుచుండుటయు పద్ధతుల నేర్పరచి తమ ఉద్యోగస్తులకువలెనే తమ ప్రజలకుకూడ మర్యాదల నేర్పరచిన ఎంత భాగుండును? ఇట్టి ఉత్తరపులను చేయు టకు ఏగవర్న మెంటాఫీసర్లు ఎవరును భారములేయరు. గయ తులందరుచేరి అడుగుటకు భయపడుదురు. ఇట్టి పయలకు సర్వజన ప్రయోజనకరములగు తమ ప్రతికలవంటి స్వజన వాక్కులే ఆధారములని విశదపరచినాడను.

ఏషియావారి వలసలు

ఒక ప్రపంచసమస్య

సెయింటు నిహోలసింగు గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.—

విహిక సంపదల సంపాదనమునకై వేరెచ్చటను లభింపని యనకాశము లీ ఫినిక్స్ తీరమున లభించుచుండుటలే జపానీయు లీ యుత్తర ఆమెరికాకు బోవుచున్నారు. స్వదేశమున వీరు పడవలసికంత కష్టములేకుండనే, అచ్చట వీరు సంపాదించు కొనగలుగు భవమున కనేకరట్లు కాల్ ఫోస్ఫేయా, టంగును, వాషింగుటను, బ్రిటిషు కొలంబియాలో వీరు ఆర్జించుకొన గలుగుచున్నారు. జీవనమునకు వలయుపదార్థముల ధరలీ దేశ ములలో చాలయెక్కువగనున్నను, వీరు కొంతభవమున నిలువ చేసికొని శీఘ్రముగ మంచిస్థితిలోనికి రాగలుగుచున్నారు; స్వదేశమందన్న నో వీరు దారిద్ర్యమును దాటి యావటికి బోవ జాలుటయే ముగ్ధము.

మరియు, ఆమెరికనుల నాగరికత యనునది జపానీయు ల నవజీవనమునంతయు నలమికిని యున్నది. జపానురాష్ట్ర మును ప్రపంచమందలి సుప్రసిద్ధ రాష్ట్రములలో నొకటిగ జేరు నట్లు ప్రోత్సాహ మిచ్చినవాడు— గలించిన కొమెడోరు పెర్రి గారు— ఆమెరికనుడై యుండుటవలనను, జపానుదేశమున కమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములే యత్యంత సహిషమున నుం డుటవలనను, మాతనోద్యోగముగన్న యీదేశమందు ఆమెరికా వారి ప్రాధాన్యమే విశేషముగ నున్నది. పెర్రిగారు తమ యుద్యోగ కాలమున జయప్రదముగ గడపి యమెరికాకు తిరిగి పోయినవెనుక, రాష్ట్రములవారి తరపున బౌకె మెండు హామీను వంటి సమర్థులగు ననేక రాయచారులు జపానుకు వచ్చియుండిరి. వీరి మూలమున నమెరికనుల భావము లీదేశమునం దనేకములు వ్యాపించుటకు గారణమయ్యెను. క్రితకేసులగు వెనుకటి చక్ర వర్తియైన మత్సుసాతోగారు పాలనాధికారమును వహించి నప్పుడు, జపాను రాష్ట్రపు రాజ్యతంత్రమును నిరూపించి దానికి నాకృతి నొసంగుటకై యమెరి కానుండి యుపాధ్యాయులు వాసుకాశ్రుజ్ఞులు రాజనీతిజ్ఞులు మున్నగువారిని రావించిరి. నిజముగ జపా నెంతమాత్రము యూరపీయుల నాగరికాభిప్రాయముల నిరాకరించలేదు. అట్లు చేయుటకు బదులు, స్వరాష్ట్రపు సర్వ రాజ్యకార్యము నిర్వహించుటకై యూరపీయులను తమదేశమున కావ్యారిం చుటయే కాక, విరోపియ ప్రతిష్ఠాపనముల గురించి నేర్చుకొన దగినంతయు గ్రహించునిమిత్తము యూరపులగు శ్రీలనుబురు ఘలనుగూడ పాశ్చాత్యదేశములకు బంపియుండిరి. ఇంతియ కాక, విరోపియ ప్రభుత్వములన్నియు దయతమపక్షమున వ్యవ హరించుటకై సుప్రసిద్ధులగు రాజనీతి విశారదులకు మిక్కిలోగారి సభకు బంపియుండిరి. కాని సందర్భములన్నియు విచారింపి నచో, ఆమెరికనుల సంబంధమేప్పటి నప్పటినుండియు వీరిప్రా బల్యమే హెచ్చుగనుండినది. అట్టియెడల స్వదేశమందలి యా ర్థికసందర్భములు తమకు బ్రతికూలముగ నుండుటలే తమ తాత ముత్తాతలకు జన్మస్థానముగ స్వదేశమును విడిచిపోవ సాహ సింపు నీజపానీయులు, పసిఫిక్కు మహాసముద్రమును దాటి బహుకాలము నుండియు దయదేశమునందంత ప్రాధాన్యము వహించియుండిన యమెరికాకుబోవ నుంకించుటలో నాశ్చర్య మేమియులేదు.

జపానీయుల విషయమున సంయుక్తరాష్ట్రములు స్వేచ్ఛా ప్రజాపాలన కై స్వసాభాత్యత్యములకు నెలపు కావని వీరికి నాటకేపుటకు చేతనగుప్రయత్నముల నీయమెరి కనులు చేయుచు నేయున్నారు. ఎన్ని చేసినను, వీరికాదేశము విషయముగ గల భావమెప్పుటివలెనే యున్నది. దీనినిబట్టి యిట్టి నిరాకరణమును సహించియుండు నీ భావమెంత దృఢ ముగ నున్నదో తెలియచున్నది. కాని యార్థికసందర్భములే వీరిని నిట్టి కార్యమునకు నిర్బంధింపకుండినచో, కేవలభావ బల ముమాత్రమున వీరిట్టి యనాదరణమున కోర్చియుండవలె నా యభిప్రాయము.

శ్వేతకర్ణులు పాలించుభూములకు చీనా దేశీయులను బోవునట్లు చేయుచున్న సందర్భముల గురించి యింకను విచా రింతము.

చీనాదేశమునకు 15 లక్షల మైళ్లకు మించిన వైశాల్య మును, 40 కోట్లకు నధికముగు జనసంఖ్యయును గలదు. భూమి యంతయు నిండుమించుగ సారవంత మైనదే, కాని యనేక శతాబ్దములనుండి సాగుచేయబడు చుండుటవలన, గట్టపడి సాగుచేసి జాగ్రత్తో దోహదముల బ్రయోగించినగాని కృషి ఫలదాయకము కానేరదు. చీనాకర్షకులు పట్టుదలతో బని చేయువారును తెలివకలవారునై యున్నారు. కాని వీరు నిరక్షరులై యుండుటలే బాశ్చాత్యదేశములలో వ్యవసాయ పద్ధతులందు జరిగిన యభివృద్ధి నేమియు నెరుంగజాలరు. వీరి వ్యవసాయ పరికరములును పద్ధతులును అనేకశతాబ్దములకు ముందెట్లుండినచో యిప్పుడు నట్లేయున్నవి. అ నవరతము పాటుపడుచుండినను వీరు దారిద్ర్యమందే జీవింపవలసియున్నది సాధారణదినములలో వీరికేమియు మిగులదు; కఠవుదినము లలో వీరు తిండిలేక మాడవలసి యే యున్నది. వాగుగ ఫలించు ఋతువులందైనను, నిత్యకర్మముగ నిర్వహించు నీ వ్యవసాయ కృత్యములనుండి యొకింత విగమించి సుఖింతమనిన వీరికి దీరిక యుండదు.

చీనాదేశములో నన్ని ప్రదేశములందును జనసంఖ్య యొక్కతీరున నుండదు. కొన్ని పరగణాలలో మిగుల దట్టము గను, మరికొన్నిటియందు మిగుల పలుచగను, జనులు నివసించు చుండురు. దట్టముగనుండు తావులనుండి తక్కిన చోట్లకు జను లొకింత జరిగిపోవుచునే యుండురు; కాని యెట్లున్నను వెక్కువంది జనులు దేశమున విడిచి వెలిప్రదేశములకు బోవు చుండు ధోరణికూడ జూపట్టుచున్నది. సహిషముందున్న ఏషి యాఖండ ప్రదేశములగు ఫిలిప్పైనులు, మలేషియా, బర్మా, ఇండియా లోనగు దేశములకు చీనావారు గుంపులుగుంపులుగ బోయి యచ్చట నిరయుగ నివాసము లేర్పరచుకొని యున్నారు.

చీనాదేశమును విడిచి పోవలచు చైనీయులందరిని ఈ దేశములు గ్రహింపజాలవు. దీనికి గారణమేమన, ఈ ప్రదేశము లందలి జనసంఖ్య యివివరకే మిక్కుటముగ నుండుటలే బయ టినుండి వచ్చి నివాసమేర్పరచుకొన గోరువారికి వలయునంత చోటులేదు. జనసంఖ్య విస్తారముగనుండి ప్రదేశము లీ ఘోగో శమునం నింకను అనేకములుకలవు.

ఇట్టిదేశములలో గొన్నిటికి చీనావారుపోయి, అచ్చట నొడంబడికలకు లోబడి పాటుపడుచున్నారు. చాకగా పని వాండ్లు లభింపవలయునని కోరువారిచే చేరికులై, వీరు సం యుక్తరాష్ట్రములు కెనడా మున్నగు దేశములకుబోయి, వేరె చ్చటను లభించని యనుకూలాధిక సందర్భముల నచ్చట గాంచిరి. ఇట్లు తమ యుపయోగమునకు మాత్రము ప్రత్యేకముగ నుద్దేశింపబడిననని శ్వేతకర్ణులు భావించునట్టి ప్రదేశములకు గూడ, జనసంఖ్య మిక్కుటముగనుండు ప్రదేశములనుండి చైనీయులు వలసపోవు ధోరణి యిటీవల నేర్పడినది.

వీరియందొక ధోరణి యేర్పడుట శ్వేతుల కెంతమాత్రము నిష్ప్రమలేక, యీ విషయమున వారు బద్ధవైరమును బూని యున్నారు. అనేకదేశములలో, అంతు ముఖ్యముగ సంయుక్త రాష్ట్రములందు, చీనావారు వలస రాగూడదని నిషేధించి యున్నారు. కెనడావారి విభిన్నమక కేవలము నిషేధింపలేదు కాని వ్యక్తికి 1500 రూపములచొప్పున కేవలము విధించు చున్నారు.

నరస్యతి.

సప్తమ ప్రకరణము.

పాతకమహాశయా! అదిగో! కన్నులముందర నడతి దూరమున జూడుము. ప్రతి గగనమో యనునట్లు నీలాకాశముం బురుడించు ననంత విశాల ప్రదేశము. ఆ ప్రదేశముక ప్రతిప్రపంచమో యనునట్లు సమస్తభూత నివాసభూతమై వెలయు చున్నదన నదియేమో నీ మాతృబుద్ధి గ్రహింపజాలక యుం డదు. అది యొకమహాభూతము. ఆ భూత మిచ్చిట దన విశా విశ్వరూపమును బ్రదర్శించుచున్నది. అది పంచమహాభూతము లలో రెండవదిగా బరిగణింపబడుచున్న జలమహాదేవత సలిల రాజ్యదీనినే మన హిందువులు సాగరమందుడు ఈ మహాసాగ రముగర్భమున చున్న భూతప్రపంచముయొక్క కలకలమో యన దరంగ పరంపరలతాకున నుద్భవించిన మహాశబ్ద మెంత గంభీరమై ఘూర్ణమానమై భయంకరమై వినవచ్చుచున్నదో, యాకర్షింపుము. మనమిప్పుడా మహద్భక్త్యమును సమీపించినా రము—ఈ జలదేవత తన్ను జూడవచ్చిన మహాజనులకు దేవు

యనంతోటి హస్తమంతో. దెచ్చియున్న స్వప్నావస్థలో యన నొడ్డపైని జేచు జలంబు సందోహము నీక్షించును. తానెంత యున్నట్లును గాంగజలంబు లెంత గలిగినను నన్యత్రదేశము చేయక యున్నదానితో సంకృప్తి నొంది యుండటం వలన భక్త్యుని భావించు శాంతిసాధక మహా సంస్కృతవారి కి సమద్రుడే మార్గదర్శకుడు. అదిగో! యా దిక్కున దిలకింపుడు; నీటిపైని దేలియాడెడు మహాసాధరాజ మలోయన నలరారు నాకాసముదాయము. అల్లవె సాతాళము నుండి పరతెంచు విమాన రాజములోయన నలివేగమున నరుగు దెంచుచు దూరమున జూపట్టు నావిక్వాచకములు కన్నుల పండువ నేయుచు మానసోల్లాసమును గలుగజేయుచున్నవి. ఈ యనంత గుణరాశిని వర్ణించుట కొక్క నాలుక చాలదు.

అల్లదిగో చేయించు నగపడుచున్నది రమణీయ మైన యుద్ధావనము. ఆవనము సకల ఫలపుష్పలతాద్రుమ సంకోభితము. దాని నడుమ వివిధ క్రమమాలంకృతంబై నిఖిల శతుంత సందోహ విహారంబై మనోహరంబైన సరోవరం బొందు కలదు. దాని చుట్టును పూర్వలతాచిత్ర చాతుర్యమును బ్రకటించు లోహ, కిలా వినిర్మిత దేవతా విగ్రహములు ప్రేక్షకుల హృదయమలను భక్త్యుత్సాహ భరితములు గావించుచుండును. ఆవన మానందవన మనన నతిశయోక్తి కానేరదు.

ఆకాంతార మధ్యమున సౌధభిరములపై నత్యున్నతములై యాకాసమున నల్లలగాడు బాతీయ పతాకములు మన చూడుట నాకర్షించుచున్నవి. మన మాపవిత్ర త్రేత్రమును నేత్రపర్వముగా సందర్శింతము. తీరసికతాతలంబున నడివడి నడుపును.

ఈ విశాలచంద్రకాలయే కలాశాల. ఇది పుస్తకభాండ భవనము. దీని కడరనున్న దే వ్యాచూప్రదేశము... ఆచక్కిని మధుర గానము వివచ్చుచున్నది. మన మచ్చోటి కరుగుదము. వాలికామణులు కొండలు వీణాభాస్వరము చేయుచున్నారు. ఆ బాలిక యెవరు రాగాలపనచేయుచున్నది? ఆహా కంఠము కలకంఠమే? కలకంఠమన బాలమ! మరి యేమన వలయునో? ఆస్వరము మన మీవరకు వినినదే. ఆతరుణిమణియే మనసరస్వతి. ఆహాహ! వీణవాయింపునపుడు సాక్షాత్సరస్వతియే. ఆ మధురగాన మొకింత వీనులవిందుగా విందము. ....

అదియేమి ఆకలకలము! బాలికలెల్లరు బంతులుదీరి నిలిచియున్నారు. వారికెదురుగా నించుక దూరమున నమర్చుబడి గుంపు యంత్రమేదియో తిలకించితివా అది తేజోగ్రాహిణి. వీరందఱును నేడు రూపవటములను దీయించుకొందురు. సరస్వతివిద్యాభ్యాసము సంపూర్ణమైనది. ఆమె నేడు గురుకులము నుండి నెలపునైకొని సదనోన్ముఖియై వెడలును. అండులకే యీసన్నాహము; దానికే యీ యుత్సవము. ఇది యామె గాంధర్వము సహవిద్యార్థినిలచే జేయబడుచున్నది. అదిగో! సరస్వతి ముందరంబిలో నడిమి వీరమునలంకరించియున్నది. సరస్వతి ముఖమండలమిప్పుడు పోదశకాపూర్ణ యంద్ర బంబమును వివరించుచున్నది. ఆయంద్రము వెనుక నిలిచి యున్న వాడెవడు? ఆమెనో మనకాగిని, గర్భకర్త. ఆమెయే తేజఃబలులు వియును. ఆమెయే తేజఃకావ్యురాలి. ఆమెయెటులగాని పరశ్రమలేదు. ఇదియన్నియు సోమదేవత్యము న్నది సుమీ! మనమాటలోనే ఆపని ముగిసినది. నేటి సాయంత్ర ముపన్యాసములు జరుగును. ఆసంధ్యాయన సరస్వతి యంత్రోపన్యాసము చేయగలదు. అని యాకాశము వినదగినది. కాలవారణమగుచున్నది. మనమిక నన్నటి కరుగుదము.

ఇష్టాగోష్ఠి.

హోటల్లు.

పూటకూళ్ల ఆమృతపుణ్యములేదని మనలో నొక సామెతలదు. ఇది అనుభవమును బట్టిచెప్పినదిగాని కల్పితముకాదు. పూర్వము దెబబాడ బందరు మధ్య రైలులేని రోజులలో, బందరునుండి పడవవీధి బ్రయాణముచేయు వారు కంకిపాడులాకు దగ్గర భోజనముచేయుచుండెడివారు. అచ్చటనొక సత్రముకలదు. భోజనముచేయవలయు కొనినవారు ముందుగనే దిగిపోయినను, కూరవేసిన పన్నడివేయక, పచ్చడి వేసిన నెయ్యివేయక ఆసత్రపుమనస్సుకు బాటసారులను నెట్టుగాధలకు మిలితేలించెను. ఒకవేళ నెన్నైన నోషికపెట్టు కొనికూరుచుండినను, పడివపోయినది పడవపోయినదనివైగాక కలువేసెడివాడు. ఇందువలన నేమియున్నను నేమిలేకపోయినను వేసినదేమోతని సామ్యుపాయ శనిపట్టినదని తమ్ము మొను నిందించుకొనుచు పోయెడివారు.

ఇదియొక కంకిపాడు సత్రములోనే కాదు. నెట్లనెట్ల బస్తీలలో సహితము యిట్టి యిబ్బందు లెన్నియో పొరుగువారు పడవలసినప్పుడును, పూటకూళ్ల యిండ్లలో ఎంత డబ్బుచ్చినప్పటికి నొక యేర్పాటు గాని ప్రత్యేకపు సదుపాయ దా లేమియు చేయరు. ఇందువలన నిండ్లయొద్ద కుభ్రముగా భోజనముచేయుట కలవాటుపడినవారు పూటకూళ్ల యిండ్లభోజన మన్న యమదండముగా నుండును. ఏదో ముందు పంక్తికి వచ్చిన వారిమాట యేమియోగాని చివరచివర వచ్చువారి గతి చెప్పకక్కరలేదు. పులును అయిపోయిన కొలది మచ్చిపులుసు గా మారుచుండును. కూరలు అయిన కొలది ప్రొద్దుట వంట కమునందు మిగిలిన కూరలు విసర్జనలోని కెక్కుచుండును. మధ్యాహ్నము మిగిలిన పప్పు రాత్రిపూట పప్పునారలో పడును. మిగిలిపోవు పదార్థములన్నిటిని వెచ్చకేని వడ్డించుచుండుదురు. ఇట్టి దుర్మార్గుమనలకు మితిలేదు. ఇందువలన వే పూట కూళ్ల ఆమృత పుణ్యములేదను సామెత పుట్టియుండును.

పొరుగుకూళ్లనుండి వచ్చువాటిల్లు ప్రాధపడుచుండగా కొంచెము డబ్బు అధికముగా తీసికొన్నను మంచి భోజనము లెందుకు మనలోచదువు కొనినవారు వెట్టింకని ఒకప్రశ్ని మనము వేయవచ్చును. కాని దీనికిరెండు అటంకములు కనుపడుచున్నవి. ఒకటి మనలో ప్రచారపుకొన్నవారు హోటల్ నెట్టుటన్న ఆవమానము. ఒకవేళ నెన్నైన నెట్టెలో నపుకన్ మోసముచే నప్తమున ముగిసి పోవలసినప్పుడు, బండరులో కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట కీర్తిశేషులగు దాసునారాయణ రావుగారు మున్నగువారు కృష్ణాహోటల్ అని నెట్లయిల్లు ఒకటి తీసికొని అందుచెట్టించిరి. దీనిపైన మేనేజరు, అసిస్టెంటు మేనేజరు మొదలగు నుద్యోగిగణు లెందరో నియమించిరి. మొదట గొన్ని నెలల వఱకు తృప్తికరముగానే భోజనము నెట్టబడినది. చాలమంది భోజనములు చేయుచుండిరి. అయినను, రానురాను కథలోనిదికిలాభము లేకుండుట యటుండ నప్తమే లెక్కలయందు విశేషముగా చూపబడెను. ఇందులో ఒకర హస్యము మాత్రమున్నది. హోటలుకు నప్తము అనునదిమాత్రము యెప్పుడులేదు. ఇందలగానిండు. వేలుగానిండు. వీరికి నప్పు నెట్టిన దుకాణదారులకే డ్రోజము.

ఇట్లుంటుచే పూటకూళ్లవాటిలో పాపభీతిలేని వారు లేరని నా యభిప్రాయము కాదు. నేను విద్యార్థిగ నుండిన రోజులలో ఏలూరులో చాటసుబ్బయ్యగారను నొకముసలమ్మ యుండెడిది. ఈ షెక్యాలి రైలుగుడేశములేయు వ్యాపించి యున్నది. భోజనమునకు వచ్చు వారి ముందుగూరుచుండి ఏమికాకలయునని ప్రతివానిని విచారిం చి పదార్థములు వడ్డించెడిది. మంచి ఆవునేయి. గడ్డవంటివెరుగు. రెండుకూరలు పచ్చళ్లు. ఇన్నియెవరు వుచ్చుకొనగలరు? దీనినన్నిటిని ఇక్క గా వుచ్చుకొనలేని బలహీనులను చివాట్లునెట్టియో“నాన్నా! తికరా? ఎప్పుడెప్పుడు లే రా” అని చిలిమియె అన్నము నెట్టెడిది. ఎందుచేత కీలలతో ఇప్పుడుగా అన్నమునెట్టుచుండెడిది. పదార్థాన్ని గూర్చియు నడిపియినది. కాని ఆనెట్టె మాత్రములేదు. అనికంటే శ్రీలు యింకొక ముసలమ్మ.

ఇది రైలుగుడేశములోని సంగతి ఇక చెప్పవలసి యింకొక ముసలమ్మగొట్టెను. ఆమెనో పాపభీతిలేక కావ్యము. రైలువాళ్లు అన్న వివరము. ఆభోజనము మిక్కిలి సుఖము. వాలుకంటక కొనినను గిరికెరు నెయ్యికింకె. నెప్పుడవేయును. ఒకవేళ గానలసిన ఎండ్లో అయిన గిరికెరు అన్నము అని యర్థము. ఇక మట్టిగంబి అడుగు స్కూరలేదు. ఇంకెంతె కుప్పనీర్లు నయము. వెరుగుకావలసిన ఆటావెచ్చు. వెరుగులేక పోయినను నెయ్యిలేకపోయిన, మంచికూరలులేక పోయిన కొశంబు మాత్రము సమృద్ధి పుట్టికరమగు పదార్థములులేక కొశంబు నూరక ప్రాగుటవలననే కాబోలుదక్షిణాదివారి కంత దేహ దారుశ్యములేదు.

కానిమనవారి పుణ్యవశమున జనార్దనరావుగారను ముగులూరు ప్రాహ్లాణులనుచ్చి హోటలు నెట్టుటన్న రైలుగుడేశము నుండి ప్రతిసంవత్సరము వందల లెనుది చెన్న పట్టణమునకు చదువుని త్రమై వచ్చువిద్యార్థులగతిని మనవలయునో చెప్ప జాలను. రయిలదిగిగుటతోడనే మనకూరల పన్నుగా జనార్దన్ హోటలుకు బండ్లి నితీ సి కొని పోవలెను. వెట్టి వెట్టిట తోనేడ కాడ్డుకడుగుకొని తిన్నగా ముచ్చగక పోయెదరు. రెండుకూరలు. రెండుపులుసులు. పొరువారు. రెండు పచ్చళ్లు. మంచివెరుగు. అదిగిన్నె పప్పుములు నెయ్యి వెనుక ముందులేవు. ఎవరియిష్టము నెట్లువారు నుష్ట్య భుజించి జనార్దన్ దగ్గరకు బోయి యింకొకానికొనుమని చెప్పి

పోవచ్చును ఆయన మొగమియన, ఈయన మొగమాయన యెపుడుచూచి యుండున అయినను మాటాడక వ్రాసికొనును. ఆరకహోటల్లోనలె నేరోజు డబ్బు ఆరోజుగేటు దగ్గరగూరుచుండి వనూలులేదు. అడ్డాన్నులులేవు. రోజుకొచ్చి అందరితో బాటు భోజనము చేయుట వెళ్లుట. నెలగడమును. డబ్బు మాటలేదు. రెండునెలలు డబ్బుమాటలేదు. మూడు నెలలు ఏ నాలుగు నెలలు. ఎన్ని నెల లయిననుసకే డబ్బుయ్యలేదేమి యనుమాట మాత్రము జనార్దన్ నోటివెంట సాధారణముగా రాదు. ఇన్నివది పుచ్చుకొనుట; లేనివానికి మాట్లాడుకుండుట.

నరే! మనవారిపరిక్షలు పూర్తియై యింటికినెట్లు సాయం కాలమునచ్చి జనార్దన్. ఎకవుంటుమాగు అనిచెప్పి లెక్కలు చూచిన ఏబదులు వందలుకూడ కొందరి భాతాలోలేలును. కాని యిచ్చుటకు చేతిలోదబ్బుకద? నిల్లు-నూట్టుకువై నెట్లా మర్దులకు ఇరకభుచ్చులకు నీనికే మనవారికి డబ్బుచాలదు. కొందరికి రైలుభుచ్చులకుగూడ డబ్బునిలువయుండదు. లెక్క తేల్చినతరువాత రెండుమాడు నమిషములవఱకు అంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండును. మొదటవచ్చిన తొందరకొంచెము అణగును. కాని జనార్దమువకు మనవాగ సంగతితెలియక పోలేదు. “వాలో సార్. డబ్బుఇప్పుడు లేదుచే దీనికిపోయి పంపండి” అని నవ్వుచుచెప్పెను. కానిరయిలు భుచ్చులో? రైలుభుచ్చుకు కూడ డబ్బులేదు—అని ఏమోచెప్పటకు మొదలునెట్టుట తోడనే “ట్యుంటిరూస్ ఫీసుకొండి సార్” “మీడియంపోయి పంపవచ్చును” అని చెప్పివెట్టెను తెరచి రెండు పది రూపాయల నోట్లు చేతిలోవెట్టి పంపును.

మనవాళ్లు బి. ఏలు. డి. ఎల్. ఎల్. ప్యాన్లెయింటికి పోయినను జనార్దన్ బుక్కు విప్పితే ఎందరెంతి బాకీయో లేలును. జనార్దన్ మాత్రము బాకీసంగతి వ్రాయనేవ్రానుడు “వాళ్లకు మనము చెప్పాలిండి!” అని యిచ్చుకుండును. మన వాళ్లు “జెంటిల్ మన్” అని చెప్పవలసిలోని గుణముల నియు నీజనార్దమునందు మాస్త్రీభవించి యున్నది. ఆయన నొకసారి చూచినవారెల్లరు అయినదినయు. వాత్సల్యము, ప్రేమ, జౌదార్యము, అన్నియు గ్రహింపక మానరు.

ఈయన హోటలులో మూడు నాలుగు వందలనుండి ప్రవరినము భోజనము చేయుచుండును. భోజనసమయమున జనార్దన్ వచ్చి, ఒక్కొక్కరినే మేరునెట్టి పీచిచి, కాగా భోజనం చెయ్యండి సార్. ఏమికాకలే మీకు? అని అనుగుట మాత్రము మఱకుడు. తల్లిదండ్రులను, బంధువులను, అందఱును వదలి దూరదేశముకు చెన్నపురికివచ్చు నాంధ్రవిద్యార్థులకు జనార్దన రావు మాపు నావరణయు, సహాయమును మిక్కిలి ప్రశంస నీయుములు. మన ఆంధ్రుల కీయన చేయుచున్న ఉపకారము మఱచెదవచ్చును మఱపునకురాదు.

(ఆ. నా. రా.)

నై బాముగారి దిక్కుగిరీశ్వరస్వామి.

చెడిరెండుగారి యాద్యక్షులు.

సికందనామాను సార్ 1:1: నై బాముగారి దిక్కుగిరీశ్వరస్వామి సుబంధముకు వింకు శనివామునాడు వలక్కునా హోయ్యి మున యాప్రయోగము చేసెను. అట్లుం. చెడిరెండుగారును అయిన భార్య యను ప్రేమ మోహముగానును పోలు వి త్రింపను వాడిననుగానును అట్లుం. చెడిరెండుగారు రాసనుమును నిట్లువర్ణనించి:—

ప్రస్తుత పరిపాలనయందు సర్వకాఖలండును యభివృద్ధి కలిగి ఉపయోగకరములగు కొత్త మార్పులు చేపట్టినవి. దొరతనము వారి ముఖ్య కాఖల కధ్యక్షులుగ నున్న యువోగ్యగుల సామర్థ్యము అభ్యుత్కరముగ నున్నది. ఇచ్చట చెప్పవలసినది లేదుకాని నవాబు ఇమారులు ముల్క-ఫర్షాను జంగుల యువోగ్యముల తీసివేయకుండుట నై బాము గారి యాదార్యమును నూచించు చున్నది. తమయుపాధ్యాయులుగ నుండిన సర్ బ్రయము ఈగర్షను గారిని గౌరవించుట యందలి యాదార్యముకూడ గమనింప తగినది. ఈదినమున హైదరాబాదు నై బాముగారగు కర్నూలు హిల్ హౌస్ అసాఫ్ జానవాల్ మీర్ సర్ ఉస్మాన్ ఆజీజ్ బహదూర్ గారి యారోగ్యమును కొరచు మనము విందు ననుభవించెము.

నై బాముగారిట్లు త్రో మిచ్చి:—నేను చేయు కార్యమును నామ దేశమునందు గలప్రేమచే చేయుచున్నాను. నాప్రజలకు ప్రియని, సంతోషమును, సౌఖ్యమును మాన్పుటకే సర్వనిధముల యత్నించుటయే నాదీపితాద్యము. ప్రజల యారోగ్యమును కొరచున్న నై బాముగారు సభ పూర్తిచేసిరి.

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆనందనామ సం॥ ఆమాస బ 2

మంగళవారము.

ఫిలిప్పయిను దీవుల స్వపరిపాలన.

అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ఫిలిప్పయిను దీవులకు స్వపరిపాలననిచ్చుచున్నదేముతో సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రజాప్రతినిధిసభలోనికొకకొత్త బిల్లును ప్రవేశపెట్టివారు. ఇప్పటివరకు నెనిమిదిగురతో చేసిన యొకకొమిషను గవర్నరు జనరలు గారి యాధిపత్యముక్రింద రాజ్యకార్య నిర్వహణ మొనర్చుచున్నది. మేము జూన్ నెల మొదటితేదిన వివరించిన విధమున సీయోమండుగురలోగూడ నెక్కుడుసంఖ్య ఫిలిప్పయినువారే యుండునట్లేర్పరచబడినది, కాని యాకమిషనంతయు సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారిచే నిర్ణయింపబడుచుండుట చేత శాసననిర్మాణసభ ప్రజలచే నేరుకొనబడునదే యెనను పూర్ణముగ స్వపరిపాలనగలదని చెప్పుటకునిలబడును. ఇంకేగాని సంయుక్తరాష్ట్ర రాజ్యాంగసభకు సీశాసననిర్మాణసభ ఇరువురు ప్రతినిధుల పంపుచున్నది. వారు తమదేశపు స్థితిగతుల జర్పి పవచ్చునేకాని సమ్యక్తులకు వచ్చినపుటికి వానిని చచ్చుటకూత్ర మధికారము కలవారుగారు. ఈ లోపముల నన్నిటిని సవరించి సాధ్యమయినంత వరకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలన నిచ్చుచున్నదేముతో పైజెప్పిన క్రొత్త బిల్లు డాక్టరు విల్సనుగారి పోధుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టి నట్లెన్నదగియున్నది. ఇప్పుడుండు కొమిషను రద్దుచేయబడును. అమెరికా యండునలె శిష్టసభయు ప్రజాప్రతినిధిసభయు నెలకొల్పబడును. ఈసభలకు సభ్యులనేరుటకు క్రైస్తవ ప్రజకు నిర్వచన శక్తులియ్యబడును. క్రైస్తవేతరుల ప్రతినిధులను గవర్నరు జనరలుగారు నియమింతురు. ఈవిధులలోని ప్రజలలో నైదువంతులు క్రైస్తవులు. వీరే విద్యావంతులు. నాగరకులు. విద్యయు నాగరకమును లేనిది నిర్వచనాధికారమునకు ప్రజ యర్హముగాదను నభిప్రాయమున ని నిర్బంధమున నమృతవలసియున్నది. క్రైస్తవేతరులు గూడ సభ్యునిమాపినచో కొలదికాలములోనే వారికిని నిర్వచన శక్తికొరకగలదని విశ్వసించుచు న్నాము. సంయుక్తరాష్ట్ర రాజ్యాంగసభకు నిర్వచించబడు ఫిలిప్పినో ప్రతినిధులకు సమ్యక్తునిచ్చు పరమిషను ప్రసాదించబడునో లేదో యిప్పటి వార్తనలన స్పష్టముకాలేదు. ప్రసాదించబడుననియే సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వపుపక్షతి క్రమమును బట్టి యూహింపవలసియున్నది. మంత్రిమండలినిగవర్నరు జనరలుగారు ఆప్పటికి ప్రజాప్రతినిధిసభలోనెక్కుడు సంఖ్యకల కమిషను సీనికొనునట్లేర్పరచబడుననియే నమ్మవలసియున్నది. ఈవిధముగా సంయుక్తరాష్ట్రముల యధికారములోనికి వచ్చిన 29 సంవత్సరములలోగా ప్రజానిర్ణయ మంత్రిమండలిమూలమున రాష్ట్రకార్యముల నడిపించుకొనునట్టి ఫిలిప్పయినుదీవులవాసుల కబ్బుట వారిభాగ్యముగాదే.

మన దేశీయ మహాసభ.

II
మన దేశీయమహాసభజన్మమునకు ముఖ్యకారణము పాశ్చాత్యులును పాశ్చాత్యవిద్యయు ననియే చెప్పవలెను. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనలు తమ కార్యములవలననే యుగ్మవింశతవని 1833 వ సంవత్సరమున ఈస్టు ఇండియా కంపెనీ చార్టరు ఆక్టు ఆగ్ల రాజ్యాంగసభలో నామోదముందు సమయముపూర్వక మేకా లే గుర్తించి నుడివెను. “మన ముపక్రమించు పద్ధతులు వాని సీదననభివృద్ధి నందు నుండునైందపుల కసంతృప్తికరము లగు కాలము రావచ్చును. సుపరిపాలనలో పెరిగి వారంతకంటె మించి విధమున పరిపాలించుకొన శక్తులుగావచ్చును. పాశ్చాత్యవిద్య సభ్యసించి పాశ్చాత్య ప్రతిష్ఠాపనల గోరవచ్చును. అట్టిదిగము నచ్చునో రాదో కాని అట్టిదిగము వచ్చినయెడలమాత్ర మంత సుని నమాంస్ల రాష్ట్రమునకు మరియొక యుండదు.” అని దీనించుచు నతడును నాతనిసహచార్యులును దేశీయ మహాసభకును మనప్రభోధవిజ్ఞానములకు కారణభూతములగు రాజకీయ సిద్ధాంతములకును విద్యావిధానమునకును బునాదివైచిరి. నాటినుండి మనదేశమున నాంగ్లవిద్యాధురీణులు క్రమక్రమముగా బయలుదేరి పాశ్చాత్యజాతుల కార్యపరప్రతిష్ఠాపనలను లోలోన ప్రవేశపెట్టుకొన నాగిరి. విదేశీయులై పూర్ణముగా అభివృద్ధిగదని ఈదేశమునరాజ్యనిర్వాహకమునకు బయలుదేరివచ్చుచుండిన ప్రభువులందరకు సీవిద్యావంతులే ముఖ్యసాహాయకులగుచువచ్చిరి. గ్లాజస్టరు మహాశయునివంటి యుధారు డాంగ్లరాజ్యపాలకు డయ్యుండ నిండి యారాజ్యభారమునకువచ్చిన ప్రభువులు నట్టివారై యైరి. వారిలో బేర్కొనదగినవారు రిచరు డఫరినులు. ఇందు మొదటివారు ఇండియాలోని స్వపరిపాలనా విధానమునకు దండ్రే. రెండవయారత మదేశీయ మహాసభకు కారకుడు. డఫరినుకాలమున ఎ. ఓ. హ్యూయుగారి కొకయోగోచర పుట్టెను. తనతోడ మెలగు విద్యావంతులలో స్నేహముచేసినవా డగుటచేత వారిందరి నొకచోట జేర్చి సాంఘికవిషయములు వారిచేత జర్పింపించిన బాగుండునని యీరనికే తలపు పుడెను. అట్టిసభపై ఆనూరాధాని గవర్నరే యధ్యక్షత వహింపనగుననియు సితడభిప్రాయపడెను. రాజకీయవిషయముల సీసభవారిలోంచి విచ్చినచో నప్పటికావిషయములకు విచారించుమాడిన ప్రభుత్వసంఘముల ప్రాముఖ్యత తగ్గునని ఆతడెంచి రాజకీయవిషయముల పొంత పోడయ్యెను. ఇట్టి సుసంస్థితో నతడు 1885 వ సంవత్సరము సిల్హాగో డఫరిను ప్రభువును చూడబోయి యతనికి తనయుపక్రమమును విప్పిచెప్పెను. ఆప్రభువంతుడు విని తనమాతృభూమిలోని రాజకీయవ్యవస్థలకు సర్వము చెచ్చుకొని బహుశః రిచనుప్రభువు ఉపక్రమించిన స్వపరిపాలనాపద్ధతికి సరితగులువిధము చింతించి హ్యూయు మహాశయుడు తలపెట్టిన సభ ఆంగ్లభూమిలో ప్రభుత్వమునకు ప్రత్యేకియను మెలగుకొనున సరిపోలునట్లుండుట శ్రేయస్కరమని వాక్కుచ్చెను. ఉపరాష్ట్రాధ్యక్షమునకును దురభిమానమునకును దూరముగదా? అంతట హ్యూయు చక్కగ నాగోచించి ప్రభుత్వమువారిలోపమును కనిపెట్టి గ్రహించి ప్రజలమేలు నీర్లను బాధివృద్ధిలో పరిగెంచి వినివ్యాపకం సాధముండుట నిజముగా శ్రేయస్కరమేయని యెంచి డఫరినుగారిలో నేకీభవించి తనయుపక్రమమును వారి యుపక్రమమును బొబాయి కలకత్తా నుదరాసులలోని ప్రజానాయకులకు తెలియజేసిరి. వారందరును నింకనేమిమనకు రాజ్యాంగమున బుకు బడి యబ్బెనని సంతసించి డఫరినుగారి యుపక్రమము నామోదించి హ్యూయుగారిలో గూడకలసి బొంబాయిలో మొదటి దేశీయమహాసభ నడిపిరి.

కడప మ్యునిసిపాలిటీవారు ఇంగ్ల కట్టుకొనరెంచిన పౌరుల కన్వయించునట్లొక కొన్ని నిబంధనల నేర్పరిచియున్నారు వానిని ప్రభుత్వము వారంగీకరించియున్నాడు కట్టరెంచినందుంటి

చెక్కుబందీ ఇంటి వి స్తీర్ణము ముగ్గుగు కొన్ని విషయముల కోరుట అన్ని నిర్మాణములయెకలరు న్యాయమే. పెద్దకట్టకముల విషయములో బునాదులు, కట్టకమున కువయోగించువస్తువులు, వారి బలాబలములు మున్నగు సూక్ష్మ విషయమును గోరుటయు న్యాయమే. కాని వీరసావలు నూరు దూపాయలకు లోబడి కట్టుకొను కట్టకములకు గూడ పటములు సిద్ధముచేసి పంపుడనుట అనవసరవ్యయస్రయాసలకు వారిని పాలుచేయుటయే యగును. అట్టివారి విషయమున మ్యునిసిపాలిటీ యధికారులలో జవాబుదారి కలవారు స్వయముగా పోయి చూచునట్లేర్పరిచిన ననుకూలముగా నుండును. ఇప్పటి నిబంధనలు అనవసరమగు చిల్లర కట్టముల కాకరమిచ్చునని నమ్మవలసియున్నది

హిందూదేశమునందు విద్యా వ్యాపన లేకుండుటకు గురించి మెథాడిస్టు రికార్డరు పత్రిక యందలిటులు వ్రాయబడినది :—

హిందూదేశమందు చదువను వ్రాయుచు నేర్చిన వారు పదు నేడు గురు లో నొకరు వంతు నను న్నారు. బ్రిటిషు పరిపాలకులు విద్యావ్యాపనకై చేసిన చిరకాల ప్రయత్న ఫల నతిస్వల్పము. ప్రజలకు సమాచారములు గతానుగతముగ దెలియుచున్నవి. సమాచారముల సత్వసత్వములు ప్రయోజనములు ప్రసంగముల మూలమున నిర్ణయింపబడుచున్నవి. స్వల్పసంఖ్యాకుల మతానుసారముగ జనసామాన్యమునకు పరిజ్ఞాన మేర్పడుచున్నది. క్రైస్తవ మతావలంబరు లో నాగ్గునలో నొకరువంతున చదువను వ్రాయుచు నేర్చినవారుగలరు. హిందువులలో బదునెనిమిది వందలలో నొకరును మహమ్మదీయులలో సరుపదిది నలుగురులో నొకరును చదువుకొనినవారు గలరు. చదువ నేర్చినవారైనను విశేషభాగము దేశభాషలనుమాత్రమే చదువగలరు. 10,00,000 మంది ఆంగ్లభాష సభ్యసించియుండిరి. వారి సంఖ్య యనుదినము పెరుగుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయము లందు విద్యనభ్యసించినవారును చాలమంది గలరు పట్టపరీక్షలందు గృత్యానులైనవారిసంఖ్య అన్ని దేశములకంటె హిందూదేశమునం దధికముగనున్నది ప్రతియేటను వేలకొలది విద్యార్థులు పట్టపరీక్షలందు తీర్ణులగుచున్నారు. పాక్షిలలో మువ్వురిగో నొకరు ఆంగ్లభాషను జరువను వ్రాయుచు నేర్చి యున్నారు. ఆంగ్లభాష సభ్యసించువారిలో క్రైస్తవులు రెండవవారు. హిందువులలో బ్రాహ్మణుల గణాంశమునందు గలరు. ఆంగ్లభాషావ్యాపనము బంగాళమునం దధికము. బొంబాయి రెండవదిగ చెన్నపురి మూడవదిగ నున్నవి.

ఈలెక్కలనుబట్టి విద్యావ్యాపనమున కెంత కాలము గావలయునో చదువను యూహింపగలరు

కడచిన పదియవతేదినాడు ఆంధ్రభాషను గురించి కడప పట్టణముననొక సభజరిగెను. ఆసభకు వ్యాపారస్తులు ముఖ్యముగా విచ్చేసిరి. సభ జరుప నెంచిన ప్రముఖుల కాసభయంత జయప్రదముగా నుండునను నమ్మక ముడినదిగాదు. సభ యందలి సభ్యులు మహాత్మాహమున విషయ విమర్శనచేసి వ్యావహారికభాష పిల్లలకు నేర్పుట యు గ్రాంధికభాషను చల్లగ నశింపజేయుటయు తగదని ఖండించివైచిరి. కడపవంటి పట్టణమున గూడ నింతయుత్సాహభరిత సమావేశము జరుగుట జూడ వ్యావహారికభాషను గ్రాంధికభాషాభాషమునకు పట్టముగట్టుట యనిన ప్రజలకెంత యసంతృప్తియో యెంతతలకంటగిందో విశదమగుచున్నది గుంటూరు మున్నగు సితగ్రాంతముల విట్టి సభలే జరుగుచుండుట గ్రాంధికభాషావాదులకు శుభసూచకమనియే గహింపవలసియున్నది.

విదేశీయ తంత్రీవారము.

అల్పగ్రామ వ్యవహారములు.

అంధ్ర జులై 18:—నేడు తెల్లపాముగరములో ఎండ చక్కగ కాయుచుండెను. బయటయంద్రులు సాంప్రదించుకొనుచు, ఆనందముగ జరుపుచుండిరి.

50 కేలమంది ఉత్సవము.

50 కేలమందిజనము తెల్లపాముగర వీధులలో ఉత్సవముచేయుచు ఉండెను. ఈ ఉత్సవమునకు ఎన్నోవార్లు కార్నను గారు నాయకులుగ నుండిరి. కార్నను గారిని చివరలలో నిలిచి యున్న పురజనులు సంతోషభావములు సల్పిరి.

సేనలు.

నేన వారకామలలో నున్నది.

కార్నను గారి అంత్యసంక్షేమము.

నేటికానంతరము తెల్లపాముగర మాట్లాడుచు కార్నను గారి కిట్లనిరి:—అల్పగ్రామలో ఉత్సాహమున గవ్వ మెంటు వారు, ఎన్నడును అణగారినారు. అల్పగ్రామ విప్లవ స్వభావమునుండి ప్రత్యేకించక పోవుపక్షమున, అల్పగ్రామ ప్రజలు వారు తాత్కాలికముగ స్థాపించుకొన్న గవ్వ మెంటునే శాపించును. గవ్వ మెంటు వారు అల్పగ్రామ ప్రత్యేకింపలేక పోగా యుద్ధమునకు దిగని య్యరు. దైవమెప్పుడును న్యాయమాన్దమునకు సాహాయ్యము చేయును కాబట్టి అల్పగ్రామ నయించును. సభలోనివారు కార్నను గారిని స్తుతింపుచు సంతోషభావములు సల్పిరి. నాటి సభవారికి రాజగారియందు భక్తిగలదని యొక తీర్మానము చేయబడింది.

సవరణలు.

ప్రభువుల సభవారు విప్లవ స్వభావపు సవరణలును గుర్తించి సభలోని వారికి సలహానిచ్చిరి. జనసంఖ్యనుబట్టి దక్షిణ పార్లమెంటుకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనవలయునను నియమము సవరణ లెట్లుగా జేర్చబడినది.

అల్పగ్రామీయుల యుద్ధము.

దురాజు జులై 18:—అల్పగ్రామ స్థితి నానాటికి సంక్షోభమున నున్నది. ప్రతిరోజు గాత్రాగ్రామ దురాజు పట్టణాధ్యక్షుల ప్రదేశమున ఇరుకతులవారికి యుద్ధము జరుగుచున్నది. దేశ స్థితిగతులనుగూర్చి ఆలోచించుటకు, దేశము నందలి నానాభాగములనుండి 40 మంది ప్రజలు కూడి నిన్ను సభచేసి వారు ఈ సభకు అల్పగ్రామరాజు అధ్యక్షుడుగ నుండెను. దేశములో శాంతిని స్థాపించుటకు సేవలను బంపమని అల్పగ్రామ గాంధీయీయ వాదనమునాని కోరెను గద! గాంధీయీయ వాదనమునాని అల్పగ్రామ రాజు గారి కోరిక ప్రకారము చేయుటకు తోచదు. సాహాయ్యమునకు సేవలను బంపమని యూరోపు నందలి ప్రభుత్వములను గౌరవలసినదని సభికులు కొందరు రాజు గారికి సలహా నిచ్చిరి. కొందరు సభికులు, ఈ సలహా పనికిరాదు. అంధ్ర జంబులడికలో ఏమైన అల్పగ్రామ దేశముయొక్క హద్దులకు భంగము కలుగకుండు చేయమని రాష్ట్రాధిపతులను కోరవలయునని సలహా నిచ్చుచున్నారు. ఈ సభకు మహమ్మదీయ మతములు కేతలిక్కు మతములు వచ్చిరి. ఈ రెండు మతముల వారును ప్రస్తుతము దేశము నెలుచున్న రాజు ప్రభువుగ నుండుటకు సమ్మతించుచున్నారు. ఈ సంగతి యిట్లుండగ వీరటు పట్టణమును ఉత్తరపువైపున తిరుగచాటు వారును, దక్షిణమున ఎవరనువారును ముట్టడించినారని దూషయరు, అను దచ్చి నెవరలు తెలుపుచున్నారు.

దక్షిణమున యుద్ధము.

దురాజు పట్టణము రాష్ట్రమున నున్నది. దక్షిణమున అల్పగ్రామ సేనను ఎవరను సేనలే కాదు. గ్రీకు సేనలు కూడ ఎదుర్కొన్నవని కార్న జానందించుచున్న దచ్చి ఉద్యోగులు, ఇద్దరును చెప్పుచున్నారు. వీరటు ప్రాంతమున 50 కేల మంది జనులు నిలువ వీడలేక, అల్లాడుచున్నారు.

తిరుగచాటు సేన వీరటుపట్టణమును పట్టుకొన్నారు.

మెక్సికోస్థితి.

వెరాక్రజు జులై 18:—మెక్సికో దేశమునకు ఇది వరకు విదేశ వ్యవహారములను జూచు మంత్రిగ నున్న జెనరలు రూయజుగారు యూరోపుఖండమునకు వెళ్లమ వెరాక్రజు పట్టణమునకు వచ్చిరి. సంధిచేయుటకు నయాగరాలో కూడిన సభవారు నెనానకోర్ బెటాలుగారిని మెక్సికో దేశమునకు తాత్కాలికముగ ప్రెసిడెంటుగ నియమించినారు ఇందుకు జెనరలు హద్దాగారు అంగీకరించినారు ఎదురు తిరిగి పోరా

దుటవలన కొన్ని కేల జనులను చంపుట మెక్సికో పట్టణమును దోచుకొనుట తప్ప మరేలాభము కలుగదని హద్దాగారు ప్రహించినారు. అని రూయజుగారు చెప్పిరి.

ద్రవ్యనిష్కాయక శాసనము.

హైందవ వర్తకుల సంక్షేమము.

అంధ్ర జులై 11:—ఫి నాన్స్ లెట్టులోని కొన్ని సలహాలను గూర్చి తమయయిమతము తెలియజేయుటకై వచ్చిన హైందవ ప్రతినిధుల సంక్షేమము నీ దినమున కూప్రభువుగారు ప్రహించిరి. అంధ్రను చేరిన ఆఫ్ కామర్సువారి హైందవశాఖవా సీసంక్షేమమును నియమించిరి. వారి యభ్యర్థనకు సి. సి. మెక్లాయ్ గారు సంక్షేమలలోనికి తీసికొనిపోయిరి. ఇతర సభ్యులు సర్ హెన్రీ ప్రాక్టరు, సర్ బాన్ హ్యూయెట్టు, డిమ్మ, స్పార్క్ గారలు.

మెక్లాయ్ గారు యువనాగ్రహము.

మెక్లాయ్ గారుగర్వపడిరి:—

లాయడు బార్ని గారియొద్దకు పోక తమయొద్దకు వచ్చుటకు కారణమిది. ఈ క్రొత్త శాసనమువలన హిందూదేశమునకు చాలహాని వాటిల్లును. హిందూదేశ వర్తకమునకు కావలసిన ధనమునకు చాల వరకాంగ్లేయుల చేతనే వెల్లుబడి నెట్టబడియున్నది. హిందూదేశ వర్తకముతో సంబంధము లేనివారు యిందు మిక్కిలి స్వల్పభాగమును మాత్రమే వెల్లుబడియున్నారు. ఈ వరకున్న చట్టములనే హిందూదేశమునకు మూలధనమంత ధారాళముగా ప్రసహించుట లేదు. ఈ క్రొత్త పన్నువలన ఆ మూలధనము కూడ నిలిచి పోవును ఇకముందు యింగ్లండునకు తిరిగి వర్తకులు హిందూదేశమున తమకు కల్గిన లాభమును మూలధనము నింక హిందూదేశమున కుపయోగించరు. అందువలన నిప్పుడున్న కర్మవిధ్యలు నశించును. క్రొత్తకర్మవిధ్యలు పుట్టినేరవు. అంతట ఇండియావారతము వారికి రాబడి పన్నుక్రింద వచ్చు ఆదాయము తగ్గి పోవును. ఈ క్రొత్తరెట్టింపు పన్నువలన ఇండియా వారతమువారి రూపాయ లక్షలకు హాని కల్గును. అందువలన నీ క్రొత్తచట్టమునందలి 5 వ క్లాజును అన్యదేశములకే వర్తింపజేయుచేసి యందుండి హిందూదేశమును కష్టపెంపవలయునని కోరుచున్నారు.

కూప్రభువుగారి జనాభు. హిందూదేశ పక్షమున చెప్పబడిన వాదములకు తమ సానుభూతిని తెలియపరచుచు కూప్రభువుగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—

ఈ సందర్భమున హిందూదేశమునకు ప్రత్యేకాదరణ మిచ్చిచో నట్టి యాదరణనే కాలనీలకుకూడ చూపవలసియుండును. పరనిన్ను ప్రతి యాదరణమును సామ్రాజ్యమునకు చాల భిన్నములను తానే వెల్లుకొనుచున్నానని వాదించును. అందువలన నిట్టి పద్ధతి యసందర్భమైనది. ఇందువలన సామ్రాజ్యము యొక్క యాదాయము పన్నును దేశమునందంతయు సమముచేసి సామ్రాజ్యము నందలి నుండిదేశములవారు హిందూదేశమునకు సేవలను భిన్నములకై ద్రవ్యము నిచ్చుకొనునట్లు చేయవలసియుండును. ఇట్లు పక్షపాతము చూపుటవలన మూలధనముచచ్చి కధికముగా ప్రసహించి యింగ్లండు వర్తకమునకై ద్రవ్యమును వినియోగించుట తగ్గిపోవును. ఇంగ్లండులో కట్టె తగ్గిపోవును. ఇట్టియాధికస్థితి చివరకు తప్పదు. సామ్రాజ్యధనమునకు హిందూదేశము తక్కువయన్ని దేశములకన్న కధికభాగము నిచ్చుచున్నందున హిందూదేశముయొక్కస్థితి యితరదేశములకన్న భిన్నమైనదని కొందరు వాదించవచ్చునుగాని ప్రస్తుతస్థితిలో సహాయముచేయుటకు వీలులేదు. అచ్చివారు మరల ద్రవ్యమును వర్తకములకై యుపయోగించి దీనివలన ధనవంతులు కాదు గనుక నిట్టికష్టము నాధారణముగా సంభవించనేరదు.

స్వాతంత్ర్య వాదియల దుండగములు.

అంధ్ర జులై 18:—స్వాతంత్ర్యవాదియల వివాదకరములగు దుండగములను సాగించుచునే యున్నారు జ్ఞాకు నూల్ మేన్ చిప్రపు వైమకుల మధ్య మొలుబుండి పోవుచుండగ టసానంబిలో ఏసో ఒక కనుక ప్రేరి, సంచి తగులబడినది. మరుల ఇంక 6 సంవత్సరము, టసానంబికి వ్యాపించినది. గార్లు మంటును ఆర్కుటకు ప్రయత్నించెను. ఇతని శక్తిని చాలమట్టుకు కాలిపోయినది.

తైలునేమను తగుల:—

తీర్పును మొనరందలి జూరీనేమను కేసులబడి పోయినది. ఈ వైమను, టసానంబి, స్వాతంత్ర్య వాదియల తగులబెట్టినారని అనుకొనబడుచున్నది.

స్వాతంత్ర్యవాదులు.

వెను మినిస్టరు నందలి నెంటు బాను చర్చిలో ఒక స్త్రీ, బాంబును నిప్పుముట్టించుచుండగ పోలీసువారు పట్టుకొన్నారు.

1918 సంవత్సరము.

1918 సంవత్సరార్థమునండి యిప్పటివరకు స్వాతంత్ర్యవాదియల దుండగముల వలన 384000 పౌనుల నష్టము కలిగినది. చిత్తరువులను చింపిందన కలిగిననష్టము ఈ మొత్తములో చేర్చలేదు.

ఆల్ కహాలు-యంత్రములు.

అంధ్ర జులై 18: యంత్రములను ఆల్కహాలు అనగా ఒక విధముగ సారాయి, ఆవిరితో నడుపుటకు వీలున్నవా? లేదా? అను విషయమును విచారించి తగుపరిశోధనలు చేయుటకు ఇంపీరియలు మోటారు ట్రాన్సుపోర్టు కౌన్సిలువారు నిపుణులగుసభ్యులుగల ఒకకమిటీని ఏర్పరచినారు. ఆల్కహాలుతో యంత్రములను నడుపుటకు వీలున్నపక్షమున, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందలి యంత్రమునకు యిప్పుడు ఉపయోగించుచున్న మోటారు ఫ్యూఎలును ఇతర దేశములనుండి తెప్పించవలసిన అవసరము వుండదు. రాకపోకలకు ఎక్కువ సమయములు పోవచ్చును. ఇందువలన క్రొత్త దేశములలో (అనగా కాలనీలలో) వ్యవసాయము వృద్ధిచుండును.

పరిశోధనకు ఎంతధనముపట్టును?

పరిశోధనకు సం॥ ఒకటికి 600 పౌనులకును. ఈ కౌన్సిలుగ 5 సంవత్సరములు భిన్న తెలివలయును. కౌన్సిలు వారు ధనసహాయము కావలయునని వేడుకొన్నారు.

కూప్రభు, హోగ్గర్లగార్ల ప్రోత్సాహము.

యంత్రములు ఆల్కహాలుతో నడుపుటకు వీలగు పక్షమున బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు చాల లాభకరముగ నుండునను విషయమును ప్రహించి కూప్రభువుగారును, హోగ్గర్లగారును, కౌన్సిలువారి అభిప్రాయములను అంగీకరింపుచు జబులను వ్రాసిరి.

నైనికోద్యోగములు.

అంధ్ర జులై 18:—హిందూదేశములో నైనికో ద్యోగమున్న సర్వీ, హెచ్. యన్. లేవుగాను ఉత్తరదేశమున్న సేనకు, అధిపతిగా నియమింప బడుదురు. మోతులో సేనాధిపతియన్న మేజరు జెనరలు సి. ఏ. ఆండ్రుసగుగారు లేవుగానికి బదులుగ నియమింప బడుదురు. అని అంధ్రను ప్రెస్సు పత్రిక ప్రచురించినది.

జర్మనీలను అవహానింపుట.

అంధ్ర జులై 18:—హాన్స్ యను పేరుగల ఒకవికట కవి జర్మనుదేశముల నందరిని అవహానింపుచు చిత్రము వ్రాసెను. ప్లాస్టో బర్లులో విచారించి, ఇతనికి ఒక సంవత్సరము ఖైదు విధించినారు. ఇతడు ప్యాకెటు నగదునకు పాంపాగా నాడు.

ప్యాకెటులో కలవము.

హాన్స్ ప్యాకెటు నగదునకు కచ్చి ప్యాకెటులో బస చేసినాడను వార్తను ప్యాకెటు నగదులో నున్న జర్మను ప్రతికల ప్రతినిధులు, జర్మను పత్రికలకు తెలిపిరి. హాన్స్ ఆంధ్రపాంతును జర్మను పత్రికలకు తెలిపింపవలెనని, (డికెసాగోనాక్ అనువారికి కోపమువచ్చినది. వీరిద్దరును ముష్టి యంత్రప్రవీణులు. లాంట్రాయిటు అనుపత్రిక సంపాదకులు వీరు జర్మనుపత్రికల ప్రతినిధులను ముష్టియంత్రమునకు ముష్టి పిలుచుచున్నారు.

పాన్స్ మొంటు మహాసభ.

అంధ్ర జులై 14:—శరద్భతువులో విరిగి పాన్స్ మొంటుసభ జరుగునని నేడు కామర్సుసభలో ఆస్క్విన్ గారు ప్రకటించిరి. ఆస్క్విన్ కొన్నిరోజులైనను పాన్స్ మొంటు సభ జరిగిన చాగుండును. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సభ కూర్చి యగులోగా ఫి నాన్సు బిల్లు స్వభావమునకు విడిచి, ఇండియను బిల్లులు, ప్రభువుల సభసంస్కారపు బిల్లును పాన్సు చేయవలయును, తక్కినబిల్లును గూర్చి విశేషముగ ఆలోచింపవలసియున్నది కాబట్టి ప్రస్తుతము విప్లవ స్వభావ సవరణ బిల్లును వచ్చేవారులో పాన్సు చేయవలయునని ఆస్క్విన్ గారు సభవారిని కోరిరి.

మరణవార్తలు

అండను జూలై 10 — ఎరలు, ఎల్స్ మియరగారు చనిపోయినారు

హార్టన్ గాం మరణము.

దెల్ డెల్ జూలై 10:— యం. డి. హార్టన్ గారు చనిపోయినారు. యిదివరకే తెలుపబడినది. వీరు రషియా దేశవాసులు నిరుపమాన రాజనీతి విశారదులు. ఇదివరకు వీరు రషియా పక్షమున, పరిషియా రాజధాని యగు పెటర్సను పట్టణములో రాయభారిగ నుండిరి. వీరు ఆస్ట్రీయాకు ఘోరవిరోధులుగ నుండిరి. బాల్కను రాష్ట్రముల కూడికకు వీరు కారణభూతులు. రషియా దేశమునందలి ప్రజలు, ఉద్యోగులు వీరిమరణమునకు చాల దుఃఖించుచున్నారు. రషియను ప్రజలు వివాదము నొందుచున్నందున చక్రవర్తిగారి జన్మదినోత్సవము ఆపివేయబడినది.

దేశీయతంత్రీ వార్తలు.

హార్డింజి ప్రభువు మరణము.

అండను పత్రికల సానుభూతి.

అండను జూలై 13:— ఉదయమున ప్రచురింపబడిన పత్రికలలోని సానుభూతి వాక్యములే, సాయంతాలపు పత్రికలలో గూడ ప్రచురింపబడినవి. ఈమె మరణము వలన హిందూదేశమునకు గొప్ప నష్టము వాటిల్లును. వెస్టుమినిస్టరు గజెటి పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. హార్డింజి ప్రభువరుని ప్రయత్నములు చాల మట్టుకు ప్రభుత్వముకై ప్రోత్సాహము వలన కొనసాగినవి.

పాఠశాలలు మూసివేయటం.

హార్డింజి ప్రభువుగారి వాదము యొక్కోజు వరకు బొంబయిలోని పాఠశాలలును, కళాశాలలును మూసివేయబడినవి.

అంజుమాను జె. ఉల్. ఇస్లాము.

ఉత్తమదయః క్రియ, శ్లాఘనీయ దయనట్టియ హిందూకేశ పాలకుడగు హార్డింజి ప్రభువు వలెనే తనయువయోగ కరమున దయాపూర్వకమునకు కార్యాచరణముచే ఘనత కెక్కిన జోదావ్యవస్థయు, సుప్రసిద్ధియునకు హార్డింజి ప్రభువు యకాలమరణమునకు తమదుఃఖమును వెల్లడించి హార్డింజి ప్రభువును అంజుమాను జె. ఉల్. ఇస్లాము సంఘమువారు పరామర్శించుచు తీర్మానించిరి.

లాకోర్టులు

ఈమె మరణముగరించి జాలి పుట్టునట్లుగ లాకోర్టులలో నుదహరించిరి.

బొంబయి కార్పొరేషను.

బొంబయి కార్పొరేషను వారివలన జరుపబడిన నష్టలలో హార్డింజిగారిని మరణించినందునకై పరామర్శించుచు తీర్మానించిరి. తరువాత నష్టలిపి వేయబడెను.

దైవప్రార్థన.

మంగళవారము సాయంతాల నిక్కడి కెత్తడ్రులలో నీమె భావకామము ప్రత్యేకము దైవప్రార్థనలు జరుపబడును.

లక్నో.

ఇక్కడ, కార్యాలయములు, కోర్టులు, వ్యాపారస్థానములు నిన్న మూసివేయబడినవి.

కలకత్తా.

హైకోర్టు ముఖ్యన్యాయాధిపతియొక్క క్షిణ న్యాయాధిపతులును, కలకత్తా మేజ్ గారును, వర్తక సంఘమువారును రాజప్రతినిధియెడల సానుభూతిని తెలుపుచు తంత్రీసమాచారములను పంపిరి.

రంగూను.

గవర్న మెంటు కార్యాలయములును, కోర్టులును, మునిసిపలు ఆఫీసులును నేడు మూసివేయబడును.

సానుభూతిని తెలుపుట.

బ్యాంక్ క సభవారును, రంగూనువర్తక సంఘమువారును, మహమ్మదీయ సంఘమును, పాఠశాలలు మున్నగు స్థానిక సంఘములును తమతమ సానుభూతిని కనుపరచుచు హార్డింజి ప్రభువుగారికి తల్పివా ర్తలను పంపిరి.

దైవప్రార్థన.

త్రైపుర దేవాలయములో ఆదివారము సాయంతాల మీసె మరణము గరించి తెలియజేయబడి ప్రార్థనలు నలుపబడినవి. ఇట్లే తక్కిన దేవాలయములలోను జరిగినది. నేటి సాయంతాలము ప్రత్యేకముగ కెత్తడ్రులలో ప్రార్థనలు జరుగినవి. రెవెన్యూ గారు తమవర్గముతో విచ్చేయుచు

సికింద్రాబాదు

హార్డింజి ప్రభువును పరామర్శించుటకై సికింద్రాబాదు లో సభాన పానులాక నభను జరుపుచున్నారు “హిందూదేశ మంటట విశేషమైగ దుఃఖము వెలువరింపబడును అయినప్పటికి నీ దుఃఖపరిమితి హైదరాబాదులో నుండినంత మరెక్కడను యుండదు” అని యిక్కడ ప్రకటింపబడినపత్రికలలో నుదహరింపబడినది.

పత్రికాభిప్రాయములు.

హార్డింజి వారసాని మరణముగరించి ఇంగ్లీషుమాను పత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది:— హార్డింజి వారసాని తన హైద్రాబాదులకే నేగాక, ఆర్థిక తగ్గించుటకు ప్రారంభించిన యుద్ధములలో నధిక తత్వరతతో పాటుపడటవలన భారతీయుల ప్రేమకును, గౌరవమునకును పాత్రురాలయినది. రాజప్రతినిధి కీమె యన్ని విధముల సహచారణిగ నున్నది.

డెయిలీ న్యూసు.

ఈమె మరణమువలన ‘జాతీయ మరణంభవమ్మ’ను లోకోక్తి జ్ఞప్తికివచ్చుచున్నది. యధార్థముగ నీమెకు హిందూదేశమునందు భక్తికలదు.

అమృతబజారు పత్రిక.

హార్డింజి ప్రభువు గుగ్గతలో నున్న పుడత్యంతపతిభక్తితో సమస్తోపచారములు చేయుటచేతనే గాక పూర్తిగ ఆరోగ్యవంతుడయిన తరువాత మరణించుట వలన నిక్కముగ ధన్యరాలయినది.

ఎంపయిపత్రిక.

ఈమె ఉత్తమురాలు ఈమె వాక్యములు, కార్యములు అను కరణీయులయొ గనునింపబడుచుండి నప్పుడు పరలోకమున కేగుట లోకముయొక్క ఆభాగ్యముని చెప్పవచ్చును.

ఇండియన్ డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్.

హార్డింజి ప్రభువున కీ దేశమందెట్టి యనుగాగము కలనో తెలియజేయ తరచుకాదు. వీరికి సంభవించిన విపత్తుకు హిందూదేశమంత దుఃఖించునో వ్రాయజాలము.

సింధు గజెట్టు.

రాజప్రతినిధిగ నుండువారి భార్యల గురించి ప్రజలకంత స్పృహయుగ తెలియుటయరుదు. మొన్న మొన్నటివార్త బ్రూక్ ప్రభువు, లిట్టకు ప్రభువు, లాన్సుడవు ప్రభువు, ఎలిజా ప్రభువు, మున్నగు స్త్రీలు. శ్లాఘనీయమున గుణసంపదన, నెమ్మది ధైర్యవర్తనమును, కలిగియుండినవీరిని గురించి జనసామాన్యమునకు తెలియనే తెలియదు. స్త్రీల ఆర్థిక పోగొట్టుటకు స్థాపింపబడిన నిధులకు డఫిని, కర్జను, మింట్ ప్రభువుల నామము లియ్యబడినవి. కాని వీరిని గురించి కాక పేరుమాత్రమే సామాన్యజనులకు తెలియును. బొంబు ప్రేలి మూర్ఖుడు డయిన తన నాధుని చెంతచెక్కు చెదరక నిలిచిచెదరిపోయిన యుల్లసమును సాగించుదని చెప్పినప్పుడీ మెధీరు రాలని జనుల గ్రహింపకలిగిరి.

బర్మా క్రిటికు కేసు.

రంగూను జూలై 13:— కన్యెను ఫీల్డ్ గారి కోరిక మీద బర్మా క్రిటికు ప్రతిపాద 15 వేల రూపాయలకొక మాన నష్టపుదావా తీసికొనిరాబడినది. ప్రస్తుత మాకేసును మరియొకకోర్టుకు మార్చవలయునని క్రిటికు ప్రతిపాద సంపాదకులగు సి. ఆర్నాల్డు గారు నేడొక దరఖాస్తుచేసిరి. చీఫ్ కోర్టు న్యాయాధిపతులలో నిర్ణయ తప్ప తక్కిన వారందర కీకేసులో కొంత సంబంధముండి యుండెనయ్య, ఈదావాను తీర్మానింపవలసిన వాస్తవత వీరు వహించినయెడ కొంతకష్టమును నట్టియు, ద్వేషము కల్పించునట్టియు స్థితికి వచ్చెదనయ్య, దరఖాస్తుదారునిపక్షమున తీర్మానించినయెడల, చీఫ్ కోర్టు తదితర న్యాయాధిపతులకును, రెవెన్యూ గవర్నరుకును వ్యతిరేకాభిప్రాయాలు కావలసినచున్నయొ ధరఖాస్తులో కేసును మార్చుటకు హేతువులు కనుపరుపబడినవి.

కుస్తీపట్టు పట్టుకొని పోరాడుట.

కలకత్తా జూలై 14:— ఇటీవల వారక్సురములో బంగార పోలీసుకు సంబంధించిన ప్రజావిహారికిని, సిక్కుపటాలములో కొంతకాలము పనిచేసిన పోలీసు దివానుసింగుకును కుస్తీజరిగినది. ఇరుపక్షవలంబనులును చాలమంది అత్యంతాభిమానముతో వచ్చి కుస్తీని చూచుచుండిరి. కుస్తీలో ప్రజావిహారి దివానుసింగును పడగొట్టెను. కాని సింగుమిత్రులు అత్యుత్సాహము జరిగినదనకొని ఒకరు సహాయము చేయునట్లేముతో ముందుకువచ్చి యుండిరి. అంతట పోలీసువారు జోక్యము కలుగచేసికొనగా మాటలు మదిరి దెబ్బలాటకు దిగిరి 5, 6 సిక్కులకు చాల దెబ్బలు తగిలి

వైద్యశాలకు తీసికొని పోవలసి వచ్చెను. దీనికి కారకులెవరో ఈ కలహము మొదట నెనరివలన యుత్పత్తి యొనదో విచారింపబడుచున్నది. వేజుల వైటు హెడ్డు, సి ఇ బ్రిసుగార్లు కేసును విచారించుచున్నారు ముందిట్టి గడబిడలు జరుగకుండ నేనాని దహముదగ్గర నుండిన వీధులను, మార్కెటులును పోలీసువారిచే సంరక్షింపబడుచున్నవి.

ఒక నావికుని దొంగతనము.

కలకత్తా జూలై 13:— (సిల్కీ) అను స్త్రీమరుమిద దిక్కిరిని దొంగలించినందునకై వార్తె సను నావికుడు చీఫ్ వెసి డెన్స్ కోర్టులో నేడు విచారింపబడుచున్నాడు. ముద్దాయి దిక్కిరిని ధ్వంసముచేసెను. దీనివలన ఓడమిద ఒకపేయున్నది రెండు యంత్రములు లేకుండ ఓడప్రయాణముచేసినచో ప్రమాదము కలుగును. ఇక్కడ క్రొత్తది చేయించుటకును వీలులేదు కేసు రేపటికి వాయిదా వేయబడినది.

ఇండియన్ సంఘము.

కలకత్తా జూలై 13:— ఇండియన్ సంఘమువారు తమ విచారము తెలియజేయునపుడు హార్డింజి ప్రభువునిగూర్చి యామె కరుణాయుత్సవముచేతను డిల్లీలో శ్రీ వారిపై దుర్భాగ ప్రయత్నము చేసినపుడు గనుబరచిన దౌర్భాగసంపద మూలము నను ఇసులకెంతయు ప్రేమాస్పదమై యుండెనయ్య జనులు తమకు సంభవించిన ట్టియాపద నెంచుచున్నారనియు తంత్రీ పంపిరి.

కలకత్తా యూరోపియన్ సంఘము

కలకత్తా జూలై 13 శ్రీవై. సరాయి గారికిట్లని తంత్రీ యంపబడెను. యూరోపియన్ సంఘమును సంఘాధ్యక్షుడును, శాఖలకును సంఘమునకు ప్రతినిధులుగ భుజులై తమకుసంభవించిన దుఃఖమును గూర్చియు సంతాపకరముగ నష్టమును గూర్చియు మేము విచారించుచు అనుతాపమును బొందుచున్నాము.

రైలువేగండ్ల మరమ్మత్తు.

లాహారు జూలై 13:— జాలంధరు, పిరోజ్ పురపు శాఖయొక్క సుల్తానపురము లోడ్లి, పాజియాను ప్రేషనల మధ్యను, నెట్లజి బాలిరైలువేమిదనుండి పోయా, జామవేరా ప్రేషనల మధ్యను, పాక్పట్టును, లోధ్రాను ప్రేషనలమధ్యను, అప్పనార్డు—వెస్టరను రైలువేమిద పడినగ డ్లెన్నియు మరమ్మత్తు చేయబడినవి. ఇందులో సుల్తానపురము లోడ్లి, పాజియాను ప్రేషనలమధ్య పడినగండి పూడ్చుటకు వీలులేక చాలకాలము పట్టును. బండ్లుమార్చి రాకపోకలు జరుపుటకు కూడ వీలులేదు ఇందువలన రాకపోకలు, మున్నగునవి యిదివరకే మరియొక మార్గముమీదుగ జరుగుచున్నది. పాక్పట్టును, లోధ్రాను ప్రేషనల మధ్యపడిన గండిని మరమ్మత్తు చేయుటకు కొంతకాలమె పట్టును. కాని సరాసరిగ రాకపోక తప్పకుండా సాగుచున్నారణముగ చెప్పవచ్చు. వీలులేదు ప్రస్తుతము బండ్ల మార్చి రాకపోకలు జరుపబడుచున్నవి.

హిందూవిశ్వ విద్యాలయము

సిమ్లా జూలై 13:— కాకిలో సాంకేడల న హిందూవిశ్వవిద్యాలయమును గురించిన ఉత్తర ప్రయత్నములు హిందూదేశ వ్యవహార కార్యదర్శిగారి రెవెన్యూండి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి వచ్చినవి. దీని విషయమై ఇండియా గౌరీతనమువారు యోచించుచున్నారు.

రైలువేయద్యోగుల సంయుక్తసంఘము

బొంబయి జూలై 13:— రైలువేయద్యోగుల సంయుక్త సంఘమున కిదివరకు సంచార కార్యదర్శిగ నుండిన మార్గము థామసు ఎంజ్లికెనుగారు తమజీతముక్రిందను, బత్తాక్రిందను రూ 2523-3 లు రాబట్టుకొనుటకై దావా చేసిరి నేడిదావా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి సర్ దిన్షా దేవారు గారి యెదుటకు విచారణకు వచ్చెను. నెలకు 175 రూపాయల జీతము, 5 రూపాయల అలవెన్సు, సంఘము పక్షమున సంచారము చేయనప్పుడు రెట్టింపు రైలులేటును ఎంజ్లికెను క్లిచ్చుటకు కుదిర్చిన వీరిపక్షపు న్యాయవాది దాదకాంజీ గారు తెలియజేసిరి. ఇటీవల జరిగిన పెరంబూరు రైలువే సమ్మె సం దర్భములో వీరక్కడకు వెళ్లి తరువాత తిరిగి వచ్చి తమ యుద్యోగమునకు రాజీనామా దాఖలుచేసిరి. తరువాత వైని తెలియ జేసిన ప్రకారము రూ 2523-3-0 లు రావలయునని దావా చేసిరి పెరంబూరు రైలువే మర్కషాపులలో సమ్మెకట్టిన

వారికి పంచివెట్టు నిమిత్తమై 14000 రూపాయలు ఎంజీకేను గారి కియ్యబడినదియు, ఈసాము పంచివెట్టినట్లు మీరు తయారుచేసిన లెక్కలంతటకీకరముగ లేనదియు, సాము పహరించినందునకే వీరినికా చెప్పినట్లులో పోలీసు వారిక కేసు తెచ్చిరి కాని విడుదల చేయబడినదియు, వీరి మీ దీనికీ జరుగుచుండిన కాలములో పని నుండి తొలగించి నెలక రూ 750 వంతున సాముపట్ట చెప్పబడినదనియు, సముజాయిషీ చెప్పవలయునని సంఘపు డైరెక్టరులు కోరిరనియు, దానిమీద మీరు దడాలుసే పనికి రాజియిచ్చి సంఘమువారికి తొందర కలుగజేయుటకై ప్రస్తుతపు దావాను దాఖలు చేసినదియు, నీసంఘపు ఆర్డీంగు కార్య దర్శి జోసెఫ్ గిబ్బన్సుగారు వ్రాసి దాఖలు చేసిరి. ఎంజీకేను దగ్గరకు వచ్చిన సాముకు జమాఖర్చు లెక్కజూచి సంగతి సందర్భములను తెలిసికొనుటకును, వాని కేసుయిన డబ్బు రావలసిన యెవల నా సంగతి తెలిసికొనుటకును కేసు కమిషనురు గారికి పంపబడినది.

మెయిలు స్టీమరు.

బొంబాయి జూలయి 13 13:—మూడేడే టపాలతో యులుదేసిన సాల్ సెట్టి స్టీమరు శుక్రవారముదయము ఆరు గంటల కిక్కిడకు రావచ్చును.

బొంబాయిలో వర్షపాతము.

బొంబాయి జూలయి 13:—ఇప్పటి కిక్కడ మాములు కంటే 22 దుక్కులు తక్కువగా వర్షించినది. దీనివలన పంటలకంత నష్టములేక పోయినను ఋతుపవనమివిధముగ నున్న యెవల ముందువేసని కాలములో నీటివసతి తగ్గవచ్చును.

ఫినాన్సు కమిటీ

బొంబాయి జూలయి 13:—ఆదాయ వ్యయములను గురించి చర్చించు కమిటీ శేర్షరుమటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ కొన్ని నిబంధనలు తెలియజేసిరి. ఫినాన్సుకమిటీలో 12 గురుసభ్యులుండురు. ఫినాన్సు సభ్యునితో కలిసి ఆరుగురు గవర్నరుగారు నియమింతురు. అనధికార సభ్యులవలన తక్కిన వారారుగురు యెన్నుకొనబడుదురు. వీరి నెన్నుకొను విషయమునకు సంబంధించిన నిబంధనములు ప్రకటింపబడినవి.

పెంట్లాండు ప్రభువు

లెంగూరు జూలయి 14:—పెంట్లాండు ప్రభువుగడచిన రాత్రి 10-30 గంటలకు ఉదకమండవునుకు బయలుదేరిరి

కాలమానము.

సిమ్లా జూలై 14:—జాన్సీ దగ్గరనుండిన తుపాను వలన రాజపుత్ర స్థానముయొక్క ఆగ్నేయభాగమున అధిక వర్షముపడినది, తుపాను అవ్యశ్యమయినది. బంగాళాఖాతములో ఋతుపవనమువలన వర్ష మధికముగ తురియుచున్నదికాని ఈ వర్షములు గంగానది ప్రాంతములకు ధారాశక్తిగ వ్యాపించుటలేదు. బర్మా, ఆస్సాము, బంగాళము, బీహారు, తూర్పు రాజపుత్రానా, గుజరాతు, పడమటిమధ్య పరగణాలు, ద్వీప కల్పముయొక్క పడమటకు స్థానికముగ సంయుక్తరాష్ట్రములు, మధ్య హిందూదేశము, మధ్య పరగణాల తూర్పునను, ఉత్తరహైద్రాబాదు, మైసూరు, చెన్నపురి, దక్కన్లలోను సర్వత్ర వర్షించినది. సండిజ, కాశ్మీరము, పశ్చిమోత్తర పరగణాలు, బొంబాయి దక్కనులలోను చెన్నపురి కాశ్మీర భాగమునను కొన్నిజిల్లాలు పడినవి.

నూచన:—రాజపుత్ర స్థానములో వర్షములేగి మధ్య హిందూదేశములోను, మధ్యపరగణాల తూర్పునను, వాయవ్య భాగమునను, సంయుక్త రాష్ట్రముల తూర్పునను పొచ్చును.

వృత్తాంత లేఖలు.

[మా విలేఖకుల వద్దనుండి]

బారువ వార్తలు.

[ఒకవిలేఖకుని యొద్దనుండి.]

బారువ జూలై 11:—గంబాం మండలమునకు స్కూల్ అసిస్టెంటు యిని స్వేచ్ఛరగు వల్లారి సరసింహారాయడు పంతులు బి. ఏ. గి. గ్రామమునకు విచ్చేసి శ్రీకృష్ణ దేవరాయగారి

భాండాగారమును దర్శించిరి. భాండాగారమునకు అనుబంధ కాఖగా రాత్రిబడియొకటి స్థాపింపబడినది. పగలు తీరుబడిలేని వీధులకు రాత్రివేళయందు బిడ్డచెప్పబడుచున్నది. ఇందు ప్రస్తుతము 30 మంది బాలురు విద్యాభ్యాసము జేయుచున్నారు. పంతులుగారి పాఠశాలను జూచి అగ్రీనిబంపినచో గ్రాంటును భాండాగారమును రిజిస్టరుచేయించిన సంవత్సరమున కగుఖర్చు సగమును నిచ్చుటకై కిఫారసుచేసెదమని నుడిపిరి.

పంచమ పాఠశాల.

ప్రయుక్తి ప్యాన్లైన పంచమకులజూడు 10 మంది పంచమవిద్యార్థులకు విద్యను జెప్పచున్నాడు. పాఠశాలకు గృహములేదు. పాఠశాల యధికారులు త్వరలో దీనిని తమస్వాధీనము జేసికొని యొకగృహమును గట్టించి, యుపాధ్యాయునకు గ్రాంటును ఇప్పించినయెడల నభివృద్ధిచును.

నీటి సదుపాయము.

ఈగ్రామము సముద్రస్థాయిమున నుండుటచే మంచినీటి చెరువులు ఒకటిరెండు మాత్రము గలవు. ఉన్న చెరువులు గ్రామమునకొక మైలుదూరమున నుండుటచే ప్రజలకు కష్టముగా నున్నది. గ్రామస్థులమున పురాతనమునందు నలుప్రక్కలను రాత్రితో నతిశృంగారముగా కట్టినచెరువుగలదు. అది మట్టితో కప్పబడి యుండుటచే జనులకు నుపయోగములేకుండెను. ఉదారవంతులగు బడగల చిరంజీవిగారు సుమారు మూడునాలుగు వందలరూప్యములు వ్యయపరచి మట్టినితీయించి జనులకు జలాధారమును కలుగజేసిరి.

జూబులు.

ఆంధ్రుల కొక ఆంగ్లదైనిక పత్రిక.

అయ్యా, వైశ్ణవికతో గుంటూరు న్యాయవాదిగారిచే విశ్వాత్రికలో ప్రకటింపబడిన వ్యాసమును గాంచితిని. వారు వ్రాసిన యంశములు పత్రికాపాఠకులకు ఆనందము కలిగించకమానవు. వారు వ్రాసినట్లుల భామికార్యమున కెంతయు సమర్థులనుటకు తమ యాంధ్రపత్రికయే ప్రమాణముగాని తామింతలో అంత మహత్కార్యమునకు పూనుకొనుట మిగుల కష్టము! కష్టమేగాదు. పూనుకొనగూడదనియే నాచిన్నవనవి! వారు వ్రాసినట్లుల ఆంధ్రులకు ఆంధ్రులచే నడపబడు ఆంగ్లదినపత్రిక యెంతయు ఆకర్షకమేయినను, తామే భారమంతయు వహించుట క్రుంగిపోవుటకు కారణమగుచేమో అని నాభయము. అంతయికాదు! చిరవాంఛితమైన మాతృభాషా దినపత్రికా భారమును ఇదివర కిద్దరుముగ్గురు వహించలేనపుడు, ఆంగ్లభాషా భుజింబగు ఆంధ్రవిద్యాధికులు తెలుగు పత్రికలను ఉచిత రీతిని ముట్టుకుండనున్నపుడు, దినపత్రిక చిరస్థాయిగనుండునో లేదో అని ఆంధ్రభాషానిపుమానులు భీతిల్లుచుండ, సాహసించి పత్రికను నడుపుచున్న విారిపుడు ఇంకొక గొప్పకార్యమునకు పూనుకొనుట ముమ్మాటికి తగినది పనియని నాయభిప్రాయము. ఆరువేల చందాదారులయిన విారు స్థిరపడినపుడు విారీకార్యమునకు యత్నింపవచ్చుచేమో ఆలోచించవలసి యుండును కాని అంతటి మహద్కార్యము పట్టుటకు కొంతకాలము పట్టునని తలచెదను.

న్యాయవాదిగారు వ్రాసినట్లుల భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య, చట్ట శేషగిరిరావు మున్నగు ఆంధ్రనాయకుల వీ కార్యనిర్వహణమునకు స్వాధీనత్వాగముతో పనిచేయ దగినపుడు, ఇదివరకే యీకార్యముకొరకు యత్నించుచున్న గూడూరి రామచంద్రరావుగారికి, వారును ప్రపంచ న్యాయవాదిగారి వంటి యితర శేఖాభిమానులను చేబోడువాచోడునై పట్టుదలతో యత్నించిన కార్యము నెవరేక పోదని నా నమ్మకము. కాబట్టి ఆంధ్రదినపత్రికయే సర్వవిధముల ప్రజామంజరముగ నుండునట్లుల విారు పాటుబడవలెనని కోరుచున్నాను.

ఇంకొకసంగతి! విారు ప్రకటించుట కనకాశమున్న యెవల ఇంగ్లీషుకు విారు ప్రకటించుచున్న తంతివాల్లతో సాటు ఇంకొకపుట అనసరమైన వ్యాసములు ఆంగ్లభాషలో ప్రకటింప బూనుకొనిన, పత్రిక లేనివాని కొంతవరకు నివారణ చేసి మహాపాపముచేసినవారగుదురు.

వి. ఆర్. గంగవతివర్మ.

బందరు తాలూకాలో.

అయ్యా, తాలూకాబోర్డు వెసిడెంటు గారును అనధికారుల కిచ్చుట ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు పాపకారము

లలో నొకటియొప్పును. ఈ పదవి డివిజన్ అధికారుల చేతులలో నున్నంతవరకు ప్రజలు వారిని సమీపించి తమ మనవులను చెప్పుకొనుటకు వరచుచుండలేదు. ఇప్పుడో అనధికారి వెసిడెంటు అగుటతోనే ప్రజలు తమ మొగలను చెప్పుకొనుటకును, వెసిడెంటు వారితో సంభాషించి ప్రభుత్వమువారి ఊహలను వారికి చెప్పుటకును వారికి ప్రభుత్వము వా కోసంగిన స్వపరిపాలనా చుక్కలను గురించి తెలుపుటకును అవకాశము కలిగినది. ఇట్లు చేయుచు తమ పదవిని సుఖకముగను, ప్రజామోదకరముగను నిర్వహించుచున్నవారిలో బందరు తాలూకాబోర్డు వెసిడెంటు గారగు మ. రా. శ్రీ. జేమోరి వెంకట గుప్పారావు పంతులు గారికిరు. ఇట్టివారు దొరకుట బందరు, దివి తాలూకావాసుల భాగ్యము. తాలూకా బోర్డునకు సభ్యులను ఎన్నుకొను అధికారము ఆయాఫర్కూల వోట్ల కిచ్చియుండిరి. ప్రస్తుతము వడ్డ మన్నాడు, చిల్లపల్లి ఫర్కూల తరపున సభ్యులను ఎన్నుకొనుసమయము వచ్చినది. వీరు తమద్రవ్యమును వెచ్చించివోట్లకు స్వపరిపాలనావిధానమునుగురించియు, ఎన్నుకొనుటలో నకలంబించవలసిన మార్గములనుగురించియు వ్రాసి అచ్చపు ప్రకములను నోటీసులను పంచి వెట్టించి ఈ ఫర్కూల ఎన్నికలను జయప్రదముగనటూల చేసిరి. కృష్ణాజిల్లా సంఘము వారికిని వ్రాసియుండిరి. వారి పక్షమున బాయింట్లు కార్యదర్శిగారగు కొడాలి శివరామకృష్ణరావు గారు ఫర్కూల ఇద్దరు ముగ్గురుపోటీగా ప్రయత్నించుకొననను, మండల సభలలోని తీర్మానముల కనుగుణ్యముగ గ్రామోద్యోగులు కానివారు సభ్యులగునట్లును చేసియుండిరి. వెసిడెంటు ఇంత క్రేజ్ గా స్వపరిపాలనా విధానములను ప్రజలకు బోధించుటకై శ్రమపడువాడు ఈ నెల 11 తేదీని వడ్డమన్నాడు ఫర్కూల ఎన్నిక బందరు తాలూకా కచ్చేరియందు జరిగినది. దీనికి 2 గ్రామోద్యోగులు 1 అనధికారరైతు ప్రయత్నించిరి. వోట్లగు తాలూకాకు నాలుగుంది పోజరైరి. వీరి యుత్సాహము వడ్డ నాతీతము. తుదకు వీరు సంగతి సందర్భములను గ్రహించిన వాడై అనధికార రైతుకు ఎక్కువ వోట్లు లభింపజేసిరి. ఈరైతుచేరు బూరగడ్డరామయ్యగారు వీరు కంటిటివానునై యున్నారు. పల్లెలవాసులు సహా నీ యెన్నికలయెడల నిట్టి యుత్సాహము జూపుట శుభనూచకమని మేముగ వ్రాయ నక్కరలేదు. చల్లపల్లి ఫర్కూల ఎన్నిక అవనిగడ్డియందు 15 తేదీని జరుగును. రెండు అనధికార రైతులు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఎవరు లెలుపొందుననియు ముందు వ్రాయుదురు. పల్లెలవాసులు గూడ పోటీవిధానములను గ్రహింపుచుండినందులకు సంతస మగుచున్నది.

బందరు పురవాసి.

గుంటూరునందు జరిగిన భాషాసభ.

అయ్యా, 9-7-14 తేదీగల విశ్వాత్రికయందు గుంటూరు వార్తలకు తెలుపుటలో విషయమనిలేఖరి గ్రాంథికభాష విషయమైన సభిచుగూర్చి కొన్ని సంగతులను విపులముగ వ్రాయలేదు. కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు భాషయందు మార్పులింకను గావలసియున్నదనియు, అభివృద్ధి ప్రతివిషయమందును యావశ్యకమనియు, అభివృద్ధిగాంచుకొనుట మరణ నూచకమనియు నొక్కో వక్కానించిరి. తాము భాషలో యావశ్యకమగు మార్పులు గావలయునను వారిలో నొకరయినను దొరతనమువారు ఈ విషయమందు బోక్యము పుచ్చుకొనుట భాష్యముకాదనియు మార్పుసంతయు ప్రజలే చేసికొనవలయుననియు యభిప్రాయపెట్టిరి. గంగారావుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిచ్చిన వారల యుపన్యాస సారాంశము ప్రకటింపబడలేదు. కాగిలూరి న్యాయ నారాయణరావుగారు ఉపన్యాసమునకు కొన్ని ప్రశ్నలను మాత్రమిచ్చి విరమించిరి. అందునకు జంటనే నడింపాము పంతులువారు జవాబొసంగిరి. చట్ట శేషగిరిరావు న్యాయనారాయణరావుగారు వెట్టిన గానిని నిలపజేరి. వారుపద్యసింధుటలో యీ నిధముగ చెప్పిరి. నన్నయభట్టు చిర కాలమందు వాదించిన భాషనుబట్టి కొన్ని విషయము లేరుచుచి వ్యాకరణమును వ్రాసెను. వారురాను చూడబడుభాష మారుచుండెను. కాని భాషయొక్క మార్పు ననుసరించి గ్రాంథికభాష మార్చలేదు. ఇన్ని శతాబ్దముల తరువాత చూడబడు భాషయు గ్రాంథిక భాషకును కనుద్యత్యాస నున్నదని. ఎంతటి పండితుడయినను అత్రుయత్నముగ గ్రాంథికభాష మాటలాడజాలడు. గ్రాంథిక భాషమాత్రమే వాడవలయునని ముందు పద్యసింధు యుపన్యాసకు లందఱు గ్రామ్యభాష చే వాడిరి. వారికి వ్యాకరణ మూలములు వారి గారు. గ్రాంథిక భాష వాడుకలోలేదు. ప్రాచీని వ్యవహారిక భాషగా నుద్ధరించు

యసాధ్యమైనది. నన్నయభట్టు వ్యాకరణము వ్రాయునపుడు వాడుకభాష నాధారముచేసికొనెను. కాని వ్యాకరణము ముందుపట్టి మిమ్ము భాష నాలెదు. భాషవిదా వ్యాకరణ మధారపడి యుండవలెను. వాడుకభాషయందు ప్రతిజ్ఞలలో భేదముండవలెను సంకేత ప్రతిబంధము గాదు. జిల్లాలకు రాకపోకలకు వీలులేని కాలముందు భేదములు భూమికిట ములు నడుచుచున్న యిక్కాలమున తగ్గినపు చున్నవి. ఈక వ్యములు గ్రాంథికభాషయందెక్కువగా నున్నవి. ఒక్కొక్క పదమునకు యనేక రూపాంతరము లున్నవి. అండ్లయ భాషయందు వాడుక భాషయు గ్రాంథిక భాషయు ప్రత్యేక భాషయందును సమీపించుచు వచ్చినవి. భాషకుకాలయందలి ఇంగ్లీషుభాషయందే యపుడుగూడ గ్రంథములు వ్రాసినచో నవియెంతవరకు సుబోధకమో యూహించుకొన వచ్చును. వ్యాకరణముగూడ అండ్లయ భాషయందు యప్పటి కపుడు మారుచువచ్చెను. అటులనే తెలుగుభాషలో గూడ నన్నయ భట్టుకాలమందలి నియమములే శాశ్వతముగా నుండవలె ననుట సమజము గాదు. అది యభివృద్ధిచేయుచును కాదు. ఇప్పుడు మనభాషలో గాకలినవి శృంగార కావ్యములు గావు. ప్రకృతి శాస్త్రములు తెలుగు భాషలో వ్రాయవలెను. నవల కవి సుబోధముగా నుండవలెను. కాన భాషలోనిస్వాభావికపు మార్పులు గమనించి నియమములు మార్చి అవసరమైన యెడల గ్రాంథికవ్యాకరణము సేర్వదముట యుక్తము. అందునకు యుగయు వాదులు కూడి నర్పించుట యవసరము. మూర్ఖునిన గ్రాంథికభాష ముండును. సంఘసంస్కరణము వలన మత మునశించునని భయపెట్టుదురు. భాషా సంస్కరణమనిన భాషను నిర్మూలనము చేయుచున్నారని భయపెట్టుదురు. కాని వాడుక భాషయొక్క యుపయోగము క్రమముగా జనులు గ్రహించుచున్నారు. కాన అవసరమగు మార్పులను నిస్పృహి కబుర్లతో జేయుటకు యత్నము సల్పట భాషాభి వృద్ధిచేయుచు మునిగింది. ఆగ్రహము.

స్వయంవర వివాహము.

ఆయా. కడచిన మంగళవారము వెలువడిన యాంధ్రప్రతికలో లై స్మి కల్యాణ ప్రకటింపబడినలేఖ జరుపుట కంతయు నాశ్చర్యమయ్యెడిది. ఆ లేఖకింద సంతకముచేసిన “కంచిభాట్ట లక్ష్మీనారాయణరావు” గారి యలేఖ నవనిక వ్రాసియుచ్చిన యాతని ప్రోత్సాహములగాని యీ “రావు” ద్వితీయ వివాహ మును నిర్వహించు సాధించు గడదుటకుండు సాహసము మరె యె క డ క డ. వీ రీ య స ద్వి నా హ ము న కు “స్వయంవర వివాహము” మని యొక శ్రావ్య నామం డిడి దానిని “సంస్కారములే” చోదిరముగా గడ్డట్టు జేసి సంఘసంస్కారముల యామోదముల బడయఁ బాటుపడు చున్నారు. ఈ “స్వయంవర వివాహమునందు గన్వాయదాత లైన యాదిభూడి గోపాలశర్మగారు “ఆర్యసమాజ మతావలం బకులును, విభిన్నద్వారాముల జేసికొనిన సంస్కారశూరులు నగుటచే నివివాహమునకు గల్గు గౌరవాగౌరవాలు, కీర్తి దుష్పీర్ణము కొంచెముగో గొప్పగో, సంస్కరణోద్యమము నకు సంస్కారవిరోధులచే నాకోపముకుట నిశ్చయముగావున నేభద్వివాహమును సంస్కారపక్షమునందే నిర్వహించుచుగా ఖండింబు యవసరమయ్యెడిది. “రావు” గారి ప్రథమభాగ్యా పరిత్యాగమునకు రెండు కారణముల నుదహరించుచున్నారు. అండ్లటి తమ ప్రథమవివాహము కేవలము చాల్యమునందు గావింపబడిన దనుటకే. రెండవది తమకు హోటలులలో భోజనముగిట్టక స్వయంపాకము చేసికొనవలసిన యావత్తు సంత వించినపుడు తమ యత్నగానను, లిమభాగ్యముం దుకడకు రాతదనుటకే. వీరి ప్రథమవివాహమునాటికి మీకే బది యారు సంవత్సరములయిన నుండవలె నిశ్చయముగా జెప్ప గలము. సంస్కార వాదులలో నప్పటికి మీకే కొంత ప్రవేశము నలగు. వివాహమునకు దూర మంచుకొట్టులేవనియు, అత్తరు పన్నిరు మొదలయిన సువాసన ద్రవ్యములకు గొంత పయక మియ్యలేదనియు మీరు తృప్తి నెరిగె గాని వివాహమున కయ్యుపపదలేదు. అయినను మీప్పుడు “కేవల చాల్యము”లో నుండి గని యొ యొప్పి కొం దము, అంత మాత్రమున మీకా భాగ్యా పరిత్యాగము నకధి కా రము కలుగ నేరదు. అట్టి పరిత్యాగము గాని, ద్వితీయ భాగ్యా పరిత్యాగము గాని సంఘహితమయిన సంస్కారము కాదు. మీరొనరించిన యక్పిత్యములు, సంఘ సంస్కారమునకు, ఆర్య సమాజ మతమునకు నెవల విరుద్ధములు బహుభాగ్యాత్వము

న ప్రాచారముని తీవ్రముగా ఖండింపబడినది. నిబంధమున క్షోభాస్త్ర సమృతము, కాన నాంగీకారము, నుండవలసను, యును. తనబాల్యమునందే తనకు వివాహముచేసిన, తనతండ్రి యక్పిత్యమునకును, తనస్వయంపాక వివత్తునకు దుకడగరకు వచ్చి వండిపెట్టిన తన యత్నగారి నేరమునకు నిర్దోషియైన బాలికను పరిత్యజించి, యామెను దుఃఖముపాలు జేయుట కనుండు దుర్మార్గము. ఆచారికయెడ సంతయు సపరాధము చూపబడలేదు. ఈ దౌర్మార్గ్యమునకు దోషుడిన గోపాల శర్మగారు ముమ్మాటికిని గర్హ్యులని చెప్ప సాహసించుచున్నారము. ఇట్టిమీరు తాముచేసిన దుర్మార్గ్యమును సమర్థించుకొన లజ్జంపడున్నారు. తమ ప్రథమభాగ్యా ద్వితీయవివాహమునకు తాముంగీకరించెదమని వ్రాయు “రావు” గారి యక్పిత్యమునకు మేరలేకున్నది. అన్ని సాక్షిగాఁ బెండ్లియాడిన యామెను బరిత్యజించి, దుఃఖముపాలు చేయుటయేగాక, యామెకు పునర్వివాహమును చేసికొమ్ము “రావు” గారి దౌర్మార్గ్యమును చూచు చు బాహించుకుగాక. పాపము ఆపిల్లయు నామెతెలిదండ్రులును రాల్చిందినములు వాపోవుచున్నారు. ఆపిల్లను భార్యగా నే యంగీకరింపని యీ “రావు”నకు ఆమెను పునర్వివాహిం జేయుట కధికారమెక్కడిదో? అయినను కలియుమునకు స్పృహక ర్తయైన పరాశరుడు నష్టే, మృతే, ప్రకృతిజే, క్షీణేచ పతితే యను వైదవశ్శలీయందు రెండవభర్త నంగీకరించుచు న్నారు. ఇన్నాళ్లు సంఘసంస్కరణ మృతభర్తలకే పునర్వివాహమొనర్చు పాటుపడుచుండిరి. వీరికింజే అవశనంపాప్రమోదనయో, మీరు తమభాగ్యము పునరుద్ధాహముచేయు నంగీకరింబుట. పతితులై రనియేనా? ఈ రావు గారు “సంఘసంస్కారి” యనిపించుకొన చిరకాలము నుండి పాటుపడిపడి చిరగతద్వితీయోద్ధాహమొనర్చుకొనుటచే “సంఘసంస్కారి”నైతిని ప్రమించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. “రావు”గారు మీ రొకభక్తికొనిన యుద్ధాహము “సంఘ సంస్కారి” లంగీకరింప దగిదిగాదు. సంస్కరణోద్యమము సంఘమునకు దురాచారములవలన గల్గు దుఃఖమొత్తమున దగ్గించుట ముఖ్యమింపబడినది గాని, మీవలె నిరపరాధి బాలికల దుఃఖములకు జేయుటకు గాదు. నీ యొనర్చిన యీ యన్వాయమునకుం బశ్చాత్తప్తడమి, నీ ప్రథమ భాగ్యము క్షమాపణ పూర్వకముగా గౌరవముతో స్వీకరించి యామెను తోడ వెట్టిన పాపమునుండి విముక్తిగాంచ బ్రయత్నింపుము. నీ రెండవభాగ్యము సహితము పక్షపాతములేక యేలుకొనుము. కాని నీయీద్వితీయ వివాహము జ్ఞాపించుకొన బ్రయత్నించి పహంపాత్రుడవు కాకుము. గోపాలశర్మగారు! మిమ్మరినర కెంతో గౌరవముగ భావించుచుంటిమి. మీరిట్టి వివాహమెటు చేయసాగుననిచితి గో యూహింపబాలము. మీ యన్వయనూజమిట్టి వివాహ ముల నిషేధింపదా? ఈ యుద్ధాహం బాసర్పిటకుముందు, మీరు మీయందిగాత్మ నేవిధముగా సమాధానపంచికొంటిరి. దయచేసి యీ ప్రశ్నములకు ప్రత్యుత్తరము నొసంగదరా? పాపము శాంతము

ఒక సంస్కరణాభిలాషి.

Sporting in Calcutta.

CALCUTTA, July 13.—Calcutta Vs. Rangers match, in connection with the Indian Football Association Challenge Shield competition, resulted in a win for Calcutta by four goals to one. The Royal Irish Rifles and East Yorks met on the Calcutta ground under ideal conditions, about twenty thousands of spectators witnessing the game. Play on both sides was very pretty, but not effective. In the defence Snelly Howard Swannell of the Yorkists and Caldwell and Napier of the Rifles were prominent. The most businesslike forwards were Chicas and Grimshawe of the former, and Leatham and Toolman of the latter. Extra time was played and in the last five minutes the Yorkists were presented with the clearest opening of the evening and Brownell put the ball into the hands of McLean. The teams meet to-morrow on the same ground.

A Wrestling Match.

CALCUTTA, July 14.—Recently a wrestling contest was organised at Barrackpur in the course of which Brij Bhari, of the Bengal Police, was pitted against Dewan Singh, an ex-soldier of a Sikh regiment, but it was keenly contested and supporters of both men who had mustered in strength were much interested in the match. Eventually Sikh Dewan Singh was felled but his compatriots thought that he had been fouled. One of them stepped forward to help him and this led to some of policemen trying to interfere. An altercation ensued between the two parties who eventually came to blows and five or six Sikhs were so severely injured as to necessitate their removal to hospital. Enquiries are going on to identify the man who first caused the trouble and Major Whitehead, commanding 93rd Burma Regiment, and Mr C E Bruce, Superintendent of Police, have taken up the case. Meanwhile the streets and markets within Cantonment are under the guard of armed police to prevent any further disturbance.

Burma Critic Libel Case.

RANGOON, July 13.—In the Chief Court to day Mr C Arnold, Editor, "Burma Critic" filed a petition for transfer of the libel suit pending against him for damages of Rs. 15,000, brought at the instance of Captain Finnie, from the Chief Court to some other High Court on the ground that all the Judges of the Court except two (Justices Robinson and Parlett) had something to do with his case. He submitted that these two Judges would be placed in invidious, difficult and embarrassing position if they were called upon to hear this libel case, as, if they decided in petitioner's favour, they would have to take a view contrary to that of all other Judges of the Chief Court and also to the view taken by the Lieutenant-Governor.

Suit for Wrongful Dismissal.

RANGOON, July 13.—Written statement has now been filed in Chief Court in the suit filed last August of J. F. Coelho Vs. Harry Barton, General Secretary, I. T. Association (Calcutta) and India Telegraph Association (Rangoon) where in the plaintiff sues for damages Rs. 2,500 for wrongful dismissal from I. T. A. Club. It was urged in statement that I. T. Club was a separate body responsible for its own actions. He denied having caused the suspension of the plaintiff or that it was wrongful or without reason. The Plaintiff was dismissed by the I. T. A. Committee for improper conduct at a meeting on the 18th May 1913, and the dismissal was justifiable. The Defendant denied having called a meeting on June 15 or having coerced plaintiff by threat of expulsion from Association into tendering an apology. He further denied having removed the plaintiff from the membership of the Managing Committee of the Club and stated the if he was removed that it was the action of the Committee members. He denied that the action of defendants had injured the reputation of the plaintiff and stated that the damages were irrelevant, remote and speculative. The plaint disclosed no cause of action against him personally and asked the suit should be dismissed. The Second defendant's written statement was on similar lines.

Indian Money Lenders.

Legislation to Check Usurious Demands. SIMLA, July 13.—A circular letter addressed by the Government of India to the Local Governments and Administrations is published inviting reports by 1st November on the subject of the feasibility of preventing the use of civil Courts as an agency for the realisation of usurious demands of money lenders. The letter reviews the past legislation on this matter, gives particulars of numerous suggestions made with arguments for and against, and while reserving open mind in the matter, indicates that, as at present advised, the Government of India are inclined to think that the best chance of success lies in legislation upon the lines of the English Money Lenders' Act, under which Courts are given power to go behind any contract with a money lender, to enquire into all circumstances of the original loan and to make such order as may be considered reasonable.

The Hindu University.

Communication from the Secretary of State about the proposed University at Benares has been received by the Government of India and is under consideration.

All-India Weather.

The Monsoon's March. SIMLA, July 13.—The depression in the Bay is now near Jhansi giving from moderate to heavy rain. It is likely to move into Rajputana to-day. The Monsoon is weak in the Peninsula. The temperature is low in the Punjab and Central Provinces and high in west of United Provinces. Rainfall has been nearly general in Burma, Bengal, Bihar, east Rajputana, Central India, west of Central Provinces, and west coast of the Peninsula, and local in Assam, Orissa, United Provinces, east and north Punjab and Mysore. A few falls also have occurred in Chota Nagpur, Kashmir, North West Frontier Province, Gujarat, east of the Central Provinces, Bombay Deccan and south-east Madras. The principal amounts are:—Tavoy four inches, Moulmein seven. Tونغoo two, Myitkyina one and half, Silchar one, Shillong four, Cherrapunji fourteen, Cox's Bazar, Barisal, Bogra and Darjeeling three, Chittagong five, Narayan-ganj and Berhampore one, Dinajpore two, Purnea and Mya Dumka one and half, Allahabad two. Mussoorie, Rawalpindi and Murrie three, Parachinar and Kotah one. Jaipur two, Mount Abu one and half, Veraval one, Neemuch one and half, Nowgong and Seoni one, Hoshangabad and Pachmari five and Saugor and Mangalore two.

FORECAST:—Increase of rain in Central India, west and south Rajputana and decrease in Punjab.

Indian Ocean Report. Conditions are nearly normal.

Mail Steamer Report

"Salsette" with mails of the 3rd instant is expected at 6 a m on Friday

TELEGRAMS.

REUTER'S TELEGRAMS.

House of Commons.

An Autumn Session.

Business to be Transacted.

LONDON, July 14.—In the House of Commons to-day Mr Asquith announced that there would be an Autumn Session.

He hoped that the House would rise some time in August.

He would ask the House to pass the necessary financial business, the Irish Amending Bill, the Indian Budget, House of Lords Reform and perhaps the Housing Bill. The new session would deal with the Revenue and Valuation Bills and allocation of grants to local authorities, so that they could be included in the estimates for next finance year. He hoped that the Amending Bill would be taken next week. The matter required a great deal of consideration.

The Finance Bill.

LONDON, July 14.—The House of Commons last evening discussed the Finance Bill in Committee.

Mr. Evan's Amendment.

Mr Worthington Evans moved an amendment exempting income reinvested in the Colonies. Many men, he said, such as tea-planters in Ceylon, derived large income from little capital, but put it back largely into their business. Taxation of the whole of that income would make it too great a luxury to come home. Other members dwelt on the hardship of double taxation.

Sir. T. Whittaker on the Amendment.

Sir Thomas Whittaker denounced the Amendment as being on the form of Colonial preference.

Sir J. Rees.

Sir John Rees dwelt on the effect of the Bill in India. Because the tax was bound to discourage investments in India, it would increase the difficulty of obtaining capital. It was the British merchant who was going to be penalised. Great hardship would also be inflicted on small Indian officials. Tax would keep them out of England. With regard to double taxation India would be harder hit than the Colonies because the latter would be able to retaliate. He protested against the imposition of this tax at the time when Japan was piling up subsidies to fight the British trade in India.

Mr. Molteno.

Mr Molteno (Liberal) said that the taxation of property within another jurisdiction was a most delicate matter. He feared that it would cause considerable ill-will.

Sir J. Simon.

Sir John Simon said that this was an income which the owner did not need to spend. It was therefore eminently suitable for taxation. He promised an amendment laying down that money on which income-tax had already been paid would not be re-taxed when it was remitted home. Tax on rents received abroad would be on the net and not the gross scale. The clause would only apply to British subjects domiciled in Great Britain. It hit the class which most deserved to be hit, the class which was so well off that it did not need to spend its income but was able to allow it to accumulate. Simon added that under the proposal being discussed the accumulation of income abroad by Insurance Companies made before April 5th, 1914 would not be taxed when brought to this country.

Captain Pretyman.

Discussion was throughout highly technical. Captain Pretyman said that he was in agreement with the avowed principle of the clause, but complained that the Government had not said a word about the case of India.

Amendment Rejected.

The Amendment was rejected by 268 votes to 197 and clause was adopted under guillotine together with three subsequent clauses.

Irish Home Rule.

The Amending Bill.

Proportional Representation.

The House of Lords has concluded the report stage of the Amending Bill inserting the amendment establishing proportional representation in the Dublin Parliament.

Sir E Carson's Ultimatum.

In a speech at Belfast this afternoon Sir Edward Carson said that the Government could never crush Ulster's spirit. Very shortly Ulstermen would recognise only the Provisional Government which had been set up in Ulster unless they were left alone. He declared that the Government could either give Ulster a clean out or fight. In conclusion Sir Edward asserted that Ulster would win because God would defend the right. The speaker received enthusiastic ovation and a resolution expressing devotion to the King was passed.

TELEGRAMS.

Battle of Boyne.

Celebration at Belfast

LONDON, July 13.—In brilliant sunshine Belfast to-day celebrated the anniversary of the Battle of Boyne with great enthusiasm.

Procession of Fifty Thousand.

A procession of fifty-thousand persons marched through the City with Sir Edward Carson at its head. He received a tremendous ovation at all points.

Military Confined to Barracks.

The military have been confined to barracks.

Suffragette Outrages.

Explosion in a Mail Bag on a Train.

LONDON, July 13.—The Suffragettes continue their career of destruction. An explosion took place in a mail-bag on a train between Blackpool and Manchester and ignited six other bags and also the van itself. The guard was badly burned while trying to extinguish the flames.

A Railway Station Burned.

The railway station at Blaby, Leicestershire, was destroyed by fire.

Both the above incidents are held to have been caused by Suffragettes.

Arrest of a Woman.

A woman was also arrested while in the act of lighting the fuse of a bomb in the church of St. John, the Evangelist, at Westminster.

Total Damages Since Jan. 1913.

The total sum of damages due to Suffragette outrages since the beginning of 1913 amounts to £384,000, not including the value of pictures etc., which are irreplaceable.

Alcohol as Motor Fuel.

Research Committee Appointed.

LONDON, July 13.—The Imperial Motor Transport Council has appointed a Committee of experts to investigate the possibilities of employment of alcohol as a motor fuel, which would render the Empire independent of foreign fuel supplies and give a great impetus to agricultural development in new countries by means of improved transport facilities.

Cost of Researches.

It is estimated that the researches will cost £6,000 a year for five years. The Council has appealed for funds.

Lord Crewe and Mr. Harcourt's Support.

Lord Crewe and Mr. Harcourt have sent letters heartily endorsing the Council's action in view of its National and Imperial importance.

Germans Satirised.

Satirist Sentenced.

LONDON, July 13.—Alsation, a Satirist, known as "Hansi," has been sentenced at Strasburg to a year's imprisonment for satirising Germans. He has fled to Paris.

Challenges to Duel.

The well-known Paris duellists, M. Paul and M. Guy de Cassagnac, joint editors of the Nationalist organ "L'Autorité," irritated by messages sent from Paris to Berlin newspapers in connection with the Hansi affair, have begun a campaign against German correspondents in Paris and have already challenged two of them.

Mobilisation of the English Fleet.

The test mobilisation of the third Fleet at Portsmouth showed remarkable preparedness. Not a man was missing.

France and China.

Limit of French Possessions in China.

LONDON, July 12.—SHANGHAI.—The new Sino-French agreement legalises the de facto status of regions outside the French concession. It defines the new limit placing an additional area of six square miles, already a favourite foreign residential district under the administration of the French.

Situation in Albania.

Fight in the South.

LONDON, July 13.—DURAZZO.—Perfect order prevails here. Both the Dutch Officers who have arrived from Koritza assert that the Albanian forces are confronted on the south not only by the Epirotes but also by strong detachments of Greek Regulars. There are 5,000 utterly destitute refugees in the neighbourhood of Berat.

Berat Captured.

LONDON, July 13.—DURAZZO.—Insurgents have captured Berat.

TELEGRAMS.

The Indian Army.

Northern Section.

Lt.-General Lake to Command.

LONDON, July 13.—The "Times" says:—It is understood that Lieutenant-General Sir P. H. N. Lake, Chief of General Staff in India, will shortly receive the Command of the Northern Army, Major-General C. A. Anderson, Commanding the 7th Division at Meerut, succeeding him as Chief of General Staff.

Late Lady Hardinge.

Sympathy of the English Press.

Evening Papers.

LONDON, July 13.—Evening Papers re-echo the sentiments expressed by the Morning Papers in referring to the death of Lady Hardinge. They emphasise the deep loss to public life in India. The "Westminster Gazette" says:—"No Viceroy owed more to the devotion of his wife than Lord Hardinge".

Obituary.

Earl of Ellesmere.

LONDON, JULY 13.—The death is announced of the Earl of Ellesmere.

INDIAN TELEGRAMS.

(From Our Own Correspondents.)

Late Lady Hardinge.

Crowded Meeting at Simla.

SIMLA, July 13.—A crowded meeting of European and Indian residents of Simla was held this evening. Raja Sir Harnam Singh presiding, to express sorrow at the death of Lady Hardinge. Among those present were the Hon'ble Mr. Maynard, I. C. S., Hon'ble Sir Arthur Ker, Mr. J. F. Connolly, Mr. C. C. Garbett, Mr. W. F. Johnstone, the Hon'ble Sirdar Daljit Singh, Colonel Bikram Singh, Raja of Kevthal, Sirdar Sunder Singh Mahthia, Mr. C. C. Plowder, Sirdar Jogendra Singh and Nawab Zulfikar Ali Khan. The President in opening the meeting said:—

"We are met here this evening on a most melancholy occasion. There is not one of us present who has not been profoundly moved by the news which we have received. Her Excellency Lady Hardinge, wife of our beloved Viceroy, has passed away. It was only a few months ago that she was in our midst to all appearances in the enjoyment of health. We looked forward to her return and until a few days ago had no cause for anxiety. But the decrees of Providence are inscrutable and we can only bow our heads in sympathetic silence. It is the close of a beautiful life, beautiful in its simplicity, its brightness, its courage and its neglect of self. Gentlemen, surely this needs no elucidation. Her deeds of charity and mercy are well known to us and I shall mention only a few of such as the Linen League, the Scheme for College, the Industries and the Annual Children's Treat, a source of so much pleasure to young people throughout India, which all owe their inception to Lady Hardinge. The proposed Medical College at Delhi too will be a signal tribute to her love of others and can we ever forget Her Excellency's noble courage during those dark days at Delhi? No one, I suppose, will ever fully know the agony of mind which she then experienced and yet throughout she remained bright and hopeful. It was a part of her nature. We are certain and I speak here with some personal knowledge that she completely identified herself with His Excellency the Viceroy in his work and was deeply interested in the welfare of India and especially in Indian women. For myself I feel it a great privilege to have known Her Excellency, but this tribute that we pay to the departed, only enhances the sorrow of the occasion. Our hearts go out to our beloved Viceroy. For him who has suffered so much already it is indeed a grievous blow. His cup of suffering is full to the brim. He has lost one who throughout his career has helped to share the joys and sorrows of life. The distance from Home, the helplessness and above all, what Lord Dalhousie referred to as the utter solitude of the occasion add to the poignancy of the grief. We all European and Indian representatives of all classes resident in Simla feel intensely for His Excellency and assure him that we share with him in his great sorrow. Our hearts also go out to the motherless children and particularly to the dear child who is so bright and young and so familiar to Simla.

I have reason to know that in spite of her own crushing sorrow she has displayed the noblest courage and is trying to do her best to sustain her father. Our prayer is that she may follow in her mother's footsteps and always be a source of comfort to His Excellency. Gentlemen, His Excellency will at least have the consolation that all India is mourning with him, and nowhere will his sorrow be more keenly felt than in Simla where he is so much liked and respected. Let us pray that Divine Providence which alone can give true consolation may comfort His Excellency in this terrible hour and preserve him for the good of the people of India and the British Empire.

Six resolutions were put from the Chair and passed by the audience standing. It was also resolved to consider the erection of a suitable memorial and also ask some friend in London to present a wreath on the funeral as a mark of respect.

TELEGRAMS.

Expression of Grief throughout India.

SIMLA, July 13.—Messages from all parts of India report closing of Schools, Courts and Offices and places of business to-day as a mark of respect to Lady Hardinge, and in the case of public bodies resolutions of sympathy for the Viceroy. Memorial services are being arranged for the day of the funeral in places of worship of all denominations. The one at Christ Church at Simla which will be held at 3 in the afternoon will be attended by all principal officials of the Government of India and members of the general public. That at Boileauganj Church, Simla, will be private, only the Viceroy and members of Viceregal household attending it.

Memorial Service.

Government Notification is issued that a memorial service at St. Thomas Cathedral, Bombay, will be held to-day at 6-30 P. M. Service will be partly choral and will follow lines as held in memory of King Edward. Prayers will also be offered at Hindu Temples, Mosques and Fire Temples by the Hindu, Mahomedan and Parsi communities, respectively.

At Calcutta.

Messages of Sympathy.

CALCUTTA, July 13.—Messages of deepest sympathy have been despatched to H. E. the Viceroy by the Chief Justice and Judges of High Court, by the Sheriff of Calcutta and by the Bengal Chamber of Commerce.

Press Comments.

CALCUTTA, July 13.—In noticing Lady Hardinge's death the "Englishman" says:—Not only by her courage but also by wide and practical interest she took in all movements for relief of suffering, Lady Hardinge had won a place of warm affection and respect in the hearts of the people of India. To the Viceroy she was in every sense a helpmate.

The "Daily News" says.—Death of Lady Hardinge is one of those events that bring home to all of us our common humanity. It can honestly be said of Lady Hardinge that she loved India.

The "Patrika" says:—Who can deny that Lady Hardinge has earned the choicest blessings of heaven by not only nursing her sick husband with uncommon devotion but departing this life when he has fully recovered.

The "Empire" says:—Lady Hardinge was a great lady and this world is poorer each time such a being is called away from a position where her deeds and words are watched and followed.

The "Statesman" writes:—With the almost regal state in which the Governor-General lives there is associated something of the loneliness of royalty. But Lord Hardinge has had inestimable compensation of finding in his wife a comrade whose sympathy and comprehension lightened his labours. The gracious and accomplished lady whose unexpected death the whole of India mourns filled her place with notable tact and dignity and all hearts will go out to her husband who has been so suddenly and cruelly bereaved. Lady Hardinge will long be remembered in India.

The "Bengalee" writes:—If grief shared is grief allayed then we may say that His Excellency possesses in full measure the loving sympathy of a grateful people. Our hope and prayer is that as on a former occasion when the wicked hand of the assassin brought him near to death's door so now despite the great sorrow which has befallen him and in imitation of the example of her whose memory must be an adored possession, His Excellency may continue to serve the great people whom he loves so well.

Calcutta European Association.

CALCUTTA, July 13.—The following telegram has been sent to H. E. the Viceroy.—"The President and Council of the European Association, on behalf of the central administration and all branches, approach Your Excellency with respectful and heartfelt sympathy in the great sorrow and loss that has befallen you which is deeply deplored."

The Indian Association.

The Indian Association in telegraphing condolence, speak of Lady Hardinge as having endeared herself to the people by her many expressions of kindness and by her courageous bearing on the occasion of the dastardly attempt on His Excellency's life. Her loss is felt by the people as a personal bereavement.

H. E. Viceroy's Acknowledgment.

Private Secretary has replied that the Viceroy has been greatly touched by the kind message of sympathy and sends warm acknowledgment.

At Bombay.

Remarkable Outburst of Feeling.

BOMBAY, July 13.—The death of Lady Hardinge has caused in Bombay to-day, one of the most remarkable outbursts of feeling that can be remembered here. It has been the sole topic of sorrowful conversation and the public expressions of grief have been universal. The Presidency and Honorary Magistrates and members of the bar vied with one another in voicing their sorrow. This morning, Anjuman Islam and other schools were closed. Grain Merchants' Association began the day by sending a letter to Viceroy and so on.

The Municipal Corporation.

Sir B Krishna

The Municipal Corporation at a meeting this afternoon passed a resolution expressing profound sorrow and directing a message to be sent to the Viceroy expressing sympathy in his bereavement. Sir Balchandra Krishna in moving this said that on a solemn occasion like the present, silence was more eloquent than speech. The grief of

TELEGRAMS.

the Viceroy was the grief of the people of India and it was simply indescribable. It was too melancholy an occasion for speech and he did not therefore propose to say more than this that in Lady Hardinge they had lost a true friend of India.

Sir I. Rahimtoolah.

The Hon'ble Sir Ibrahim Rahimtoolah said that this was a mournful occasion and did not think that he was exaggerating when he said that the vast population of this continent were appalled by the suddenness of the severe blow which had so cruelly fallen upon their beloved and popular Viceroy. They prayed fervently that God might give sufficient courage and fortitude to the great Viceroy to bear the irreparable loss.

Other Speakers.

Several other speakers followed in a similar strain and when the resolution was passed the meeting adjourned.

Memorial Women's Medical College.

A proposal has already been made to found a Women's Medical College here as a permanent memorial.

Universal Mourning.

BOMBAY, July 14.—Messages have been received of universal mourning over the sad demise of Lady Hardinge from every town big and small in the Presidency. It has touched the hearts of all. Condolences are being sent from all public bodies and associations.

Closing of Schools and Colleges.

BOMBAY, July 13.—All Schools and Colleges were closed for a day as a mark of respect to Lady Hardinge.

Anjuman Zia-ul-Islam.

The Anjuman Zia-ul-Islam passed a resolution expressing deep and sincere condolence to Lord Hardinge in the untimely demise of Lady Hardinge, the noblest and most illustrious English woman, whose mission of usefulness and benevolence was as great and meritorious as of Lord Hardinge in the administration of India.

References in Law Courts.

Touching references were made in the Law Courts.

Special Memorial Service.

A special memorial service for Lady Hardinge will be held in Bombay Cathedral on Tuesday evening.

The "Sind Gazette."

KARACHI, July 13.—The "Sind Gazette" writes:—It is not often that the personality of a Viceroy's wife takes vivid reality in the public mind. In comparatively modern times Lady Northbrook, Lady Lytton, Lady Ripon, Lady Lansdowne and Lady Elgin, though all estimable worth, graceful presence and gentle character, were wholly unknown to the populace. Lady Dufferin, Lady Curzon and Lady Minto gave their names in permanence to philanthropic funds charged with missions of tender kindness to suffering women in India, but the names, and not the individualities, of these benevolent dames are all that the common mind has in possession. Lady Hardinge, by a single exception, became a distinctive personage for the multitude, who recognised in her a heroine from the fateful day when she stood serene by her fainting Lord amidst the ensanguined debris of the burst bomb and calmly passed the order for the broken procession to proceed.

At Lucknow.

Public Offices Closed.

LUCKNOW, July 13.—Public offices, Courts and business houses were closed to-day as a mark of respect to the Viceroy.

The "Indian Daily Telegraph."

LUCKNOW, July 13.—The "Indian Daily Telegraph" says:—"Words fail to express how affectionately the Viceroy is associated with the country, and how deeply India will mourn the loss he has sustained."

In Mysore.

BANGALORE, July 14.—Races due to begin to-day put off till to-morrow. All Public Offices and Courts in this station and the Mysore Province closed to-day including the Trades Association establishments. Fancy dress ball arranged at the United Service Club for to-morrow is postponed. There is to be a State Church Service at the Holy Trinity Church at 11 to-day mainly of a military character.

Special Memorial Service.

BANGALORE, July 14.—Memorial Service at Holy Trinity Church is postponed to 11 a. m. to-morrow owing to official intimation that funeral takes place at noon to-morrow.

At Secunderabad.

Meeting to be Convened.

SECUNDERABAD, July 13.—The principal citizens of Secunderabad are convening a public meeting for the purpose of condoling with Lord Hardinge. A "Hyderabad Bulletin" says although a vast cenotaph of grief is being up-built to-day all over India, nowhere is the sorrow more sincere than it is in Hyderabad.

At Coonoor.

Telegrams of Sympathy

COONOOR, July 14.—The news of the death of Lady Hardinge was received here with the deepest regret. Members of the "Pride of Hills" Lodge despatched the following message of sympathy to the Private Secretary a Viceroy's Good Temples, Coonoor received with great shock the sad news of the blow that the Almighty inflicted on His Excellency. They join with the whole of India in offering their sincere condolence and Sympathy to His Excellency.

At Rangoon

A Memorial Service

RANGOON, July 13.—In connection with the death of Lady Hardinge a memorial service, at which the Lieutenant-Governor and his staff will be present, will be held in the Cathedral to-morrow at 6 P. M.

Closing of Offices and Courts.

All Government offices and Courts will be closed to-morrow as well as the Municipal Offices.

Messages of Sympathy.

The Burma Chamber of Commerce, Rangoon Trades Association, Moslem Association and other local bodies, including a number of Schools, have sent messages of sympathy to Lord Hardinge.

Announcement in Churches.

At the Cathedral last night the announcement of Lady Hardinge's death was made and the congregation was asked to pray for Lord Hardinge. At the conclusion of the service the Dead March in Saul was played, the congregation standing throughout. A similar announcement was made in other Churches.

The Funeral.

SIMLA, July 13.—Authoritative information has now been received that Lady Hardinge's funeral will be at 12-45 on Wednesday the 15th and not on Tuesday as first reported. The public memorial service at Christ Church, Simla, at which the Bishop of Lahore will officiate, has therefore been fixed for 3 P. M. on Wednesday, and the private service at Boileaugunj for the Viceregal household at 5 P. M. on Wednesday.

H. E. Lord Pentland.

BANGALORE, July 14.—Lord Pentland left last night at 10-30 for Ootacamund.

Mr. Engleken's Suit.

Against the A. S. R. S.

BOMBAY, July 13.—At the Bombay High Court to-day, before Sir Dinesh Davar, the suit filed by Mr. Herman Thomas Engleken, lately Travelling Secretary, Amalgamated Society of Railway Servants, in which he sought to recover Rs. 2,523-3-0 on account of his salary and travelling allowances, came up for hearing. Mr. Dadachanj, Barrister, on behalf of Mr. Engleken, stated that Mr. Engleken was engaged by the Society on a salary of Rs. 175 a month with Rs. 5 allowance and double railway fares while travelling on behalf of the Society. He resigned his appointment on the 9th April 1914 after his return from Madras, where he had been in connection with the recent Perambur Railway Strike and claimed Rs. 2,523-3-0 as stated above.

Mr. Joseph Gibbons, Acting Secretary of the Society, in a written statement, stated that Mr. Engleken had been entrusted with Rs. 14,000 for disbursement among railway strikers at the Perambur Railway Workshops, that the accounts of disbursements rendered by Mr. Engleken had been very unsatisfactory and that there was a police prosecution against Engleken at Madras for embezzlement; but he had been acquitted. During the period of the pendency of the criminal proceedings against him at Madras he had been suspended and allowed Rs. 75 a month as allowance. The Directors of the Society had called upon Engleken for explanation, when he abruptly resigned the appointment and filed the present suit to bar the Society.

Bombay Legislative Council.

Formation of a Special Budget Committee.

BOMBAY, July 13.—The Government of Bombay have issued special rules for the formation of a Committee of the Provincial Legislative Council for discussion of the Council's budgets. It is provided that the Finance Committee shall consist of 12 members of whom 6 including Finance Member shall be nominated by the Governor and six shall be elected by the non-official members of the Council. Rules are published governing the process of election by the non-official members to the Committee.

Weather in Bombay.

Bombay rainfall is now eleven inches below normal for the season up to date. This is not important in regard to crops but if the monsoon goes on in this way the city may be inconveniently caught out by a shortage of water next hot weather.

Railway Breaches.

LAHORE, July 13.—All breaches on the North Western Railway have been repaired except those between Sultanpur, Lodli and Pajian on the Jullunder City Ferozepore branch, and between Popya and Jamlera on the Sutlej Valley Railway between Pakpattan and Lodhran. The former breach will continue for several weeks, and traffic has already been diverted, as transhipment is not possible. The latter breach will be of a short duration, but it is not possible yet to say definitely when through communication will be restored. At present transhipment is taking place.

Theft of a Compass.

CALCUTTA, July 13.—To-day before Mr. Swinhoe, Chief Presidency Magistrate, an English seaman named Warens was charged with theft of a compass from vessel "Sicilia" at the instance of P and O Company. It was alleged that the accused destroyed the compass with the result that the ship was now left with one compass, and it would be dangerous to human life to navigate the vessel with only one compass. A second one could not be replaced locally. The case is adjourned till to-morrow.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన వర్షమును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన వర్షడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలించు దగ్గు. శ్వాస కోశముల నూత్న నాశములందు వర్షడుదగ్గు. ఉబ్బ సము, క్షయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసినమందు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

క ఫ హ రి మూర్త్యము.

చిన్నడబ్బి 1-కి 0-8-0. (6 డబ్బిల ముందు గలది) 1-కి వెల రూ. 2-0-0.

మూర్త్యము నవమూర్తీకలచీ చేయబడినది. దగ్గు శ్వాసము, కాససేస, శైత్యజ్వరము మొదలగునానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట నుంచుచి.

క ల రా మా త్ర లు.

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా ప్లేగుకలనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియగు నీటియందుపరమాణువులైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

గ హ ణి మూ త్ర లు.

20 మాత్రల డబ్బి 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బుక విరేచనములు, జిగురు విరేచనములు, అజీర్ణ విరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే నిలిచిపోవును. వీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. గుణము వెంటనే కనుపడును.

మూ ల శం క కు త్రై ల ము.

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది పైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver,) గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలాశరోధమువలన బహిర్దేశమునకు పోయినపుడును ఖతర సమయములందును రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

గ జ్జి కి త్రై ల ము.

వెల డబ్బి 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషబాధను గలిగించుచున్నది. ఈత్రైలమును నాలుగుపూటలు రాచిన తప్పక పనిజేయును.

కు ప్పు కు త్రై ల ము.

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈత్రైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుప్పలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

చుండుకు నూనె.

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెనురాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హనిగలుగక చక్కగ తెరుగగలవు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, హంబాయి. లేక సిం. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

AMRUTANJAN

(REGD.)

A SOVEREIGN REMEDY.

FOR

Head-Ache, Rheumatism Neuralgia, chest Colds, Sprain, Stiff joints, Dislocations, Skin diseases, Toothache, Backache, Cuts, Bruises etc.

PRICE ANNAS EIGHT ONLY.

FREE SAMPLE FOR ONE ANNA STAMPS.

RINGWORM OINTMENT.

Positively Cures Ringworm and Dhobi itches in three applications.

PRICE ANNAS SIX ONLY.

Aromatic Tooth Powder.

Cleans Teeth, Stops Bleeding, hardens gums, Taste pleasant.

PRICE ANNAS TWO ONLY.

CAN BE HAD OF ALL CHEMISTS & DRUGGISTS.

Amrutanjan Depot.

109, FREER ROAD, BOMBAY. 9, JEHANGIR STREET, MADRAS.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, హంబాయి. లేక సిం. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

A WONDERFUL AMULCT.

ఇది యొక నొప్పు క్రియ నిమిచ్చుచేసిన తామ్రము. దీని ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని నలంకరించుకొనిన, చేప సంతకు ణకు కావు. 2 కలరా, అమృతాంజన మొదలగు అంటు బాధ్య ములకు శోకనీయం. 3 భూత్తప్రేత పీశాచములను పాతవోలు ను. 4 వ్యాధులు, పీడలు, ఆపదలు, గండములు తొలగిపోవును. 5 నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, దిళ్లలు, బెణుకులు, హరించు ను. 6 ఆరోగ్యము, అన్యప్రము, విశ్వరము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును, 7 క్షౌర్యశక్తులు ప్రయత్నిత్రువులగు దురు. 8 నీవాదం గెలుచును. 9 సభకట్టు, సర్వజన వశీకరము 10 నీవాక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యాక్రమ మేర్పడే వెళ్ల బోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని వెళ్లిక తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని అను భవజ్ఞులు వేరోళ్లయన్నియునుకూడకట్లు కట్టించియున్నారు. ఇది సర్వోత్తమద వేదయగు నొక ఘోషయ మహాత్మునిచే గనిపెట్ట బడినదేగాని కాలాచిత్ర వేషదారులవలన గనిపెట్టబడినది గాదు. శ్రీ పురుషులు ఆ బాలవృద్ధులందఱును తెప్పించుకొని ధరింపదగిన ఆ మూర్త్యులైన సుప్రకృష్టమైన రత్న తామ్రము. వేయో! ఒక్కటి తీసుకొని పరీక్షించు. అది ఆనందముద్ర మున నిన్నీల లాడించుట నిజము.

తామ్రము వెల రూ. 1-8-0 ల మాత్రమే.

కలయనామ:— పి. రాఘవనాథకరరావు,

మెన్టరిట్టె యిన్స్టిట్యూట్, బంగళా. (గుంటూరు జిల్లా)

FREE! ఉచితము!! FREE!!!

ఉచితము: 10 కె.టి. బంగారు సులోచనము!! ఉచితము!!!

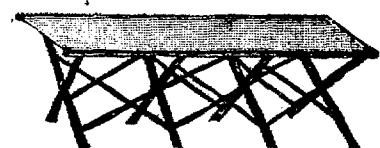
దర్బారుబాం, తలనొప్పులకు, పొన్నొప్పులకు, కళ్లనొప్పు లకు, పురాణవాత, మేహనొప్పులకు, పక్షవాతములకు, బెణుకులు, పొట్టు, వాపులు, పుబ్బులు, దగ్గు, శైత్యమునకు, తేలు, కైలి, మె॥ విష జంతువులకాటుకు, పుండ్లకు, మంచియందు. సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. 12 సీసాలు రూ. 4-8-0. 12 సీసాలు ఒకసారి తెప్పించుకొనువారికి ఒక మంచిలీవరువాచీ (జేబు గడియారము గాని) లేక 14 కె.టి. బంగారు పాతీగల పాంతును కలదుగాని, లేక ఒక 10 కె.టి. బంగారు చలువతెల్లలద్రుముల సులోచనములు గూడుతో గాని ఈ మూడులో యేదైన ఒకటి ప్రజంతుగా బహుమానం ఇయ్యబడును. మా బంగారు సులోచనములం యెచ్చటకొన్నను రూ. 5-8-0 లకు తక్కువ చిక్కనేరదు. కొద్దికాలమువరకే యిచ్చెదము. త్వరపడు! త్వరపడు!! మంచి లీవరు (వాచ్) జేబుగడియారము ఉచితము.

14 కె. టి. బంగారు పాతీగల పాంతును కలదు. ఉచితము!

జి. ఆర్. దాసు అండ్ కో., తణుకు. (కృష్ణాజిల్లా)

G. R. Dass & Co., Tanuku. (Krishna District.)

Gold Medal Camp Cot.

అమెరికా దేశములో చేయబడిన

క్యాంపుకాట్.

ఈ క్యాంపు మడతముంచము 1000 పౌనల బరువును ధరించగలదు. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 3 అంగుళముల రైలు. మంచము ధర 9-0-0 మంచము మడిచిపెట్టు సంచి 2-0-0 నోమతెర 4-0-0 నోమతెర కర్రలు 2-0-0 ఈసామాను అన్నింటితో పూర్తి ధర 16-8-0 అడ్వాన్స్ రెండు రూపాయలు పంపవలయును. సామాగ్రి అమ్మబడు వద్దకాల:-రామకోటి డిల్లీంగులో గలవు

ఉత్తములు:—గౌతా అండు కంపెనీ,

67, ఆదెప్పనాయకపీఠి, (వి. పి.)

(1.7-14) మదరాసు, అనివారము

భవిష్యత్. క్రయం రూ. 2

జన్మ పత్రికా.

తమ డిడ్ల జన సంవత్సరము, మాస, తిథి, వార, జననకాలముల జక్కగా వ్రాసిపంపినయెడల మేమిచ్చుట జననకాలమును స్థిరపరుచుకొని జనన కుండలి - అంశ కుండలి మహాదళ మొదలగునవి చేర్చి శేషువునకు జన్మనక్షత్రదోష వాలార్చి, దోషము మొదలగునవియుండినంత తత్సరిహారమై కాంతి దానాకలంజేయుక్రమమున్ను, మాతాపితృశ్రాప్తమును విచారించి శేషువునకు నిక ముందు నిష్పక సంవత్సరములలో, నిట్టిగండములవలె రాగల విషయమును శేషువుయొక్క, ఆయు వ్యవహార విషయమునుసహ విశదముగా వ్రాసి జన్మపత్రిక ను సిద్ధపరిచి పంపెదము.

బాలగ్రహ నివారణ మహాయంత్రము.

ఈ మహాయంత్రము నొక పెండితాయంత్రో తేల్చి ధ్రువచి డిడ్లలకుం గట్టినచో ౧౨ సంవత్సరముల వరకు రాగల బాలారిష్టము ఖండితముగా పరిహారము గాగలదు.

బాలగ్రహ నివారణ యంత్రముతోపేరి జన్మపత్రిక. వెల రూ. 2

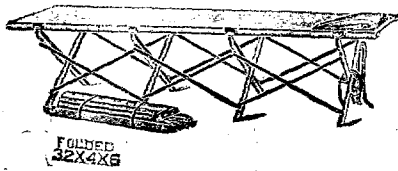
విలాసం:— పి. హెచ్. ఎం. సిద్ధాంతము.

చౌరసేవపాణి (జిల్లా బల్సారి)

మా మడకరిమంచములమీద సుఖముగా.

నిద్ర పోవలసినది.

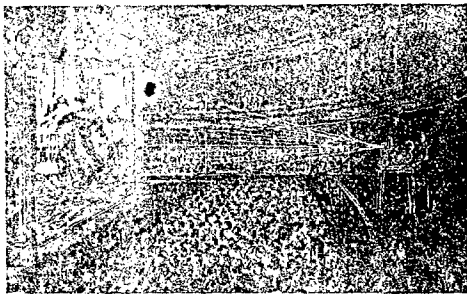
ఇది 1000 వే నెల 20 వేల ధరకు లభించును.

ప్రతి ఐదు మీద బోయినను, ఎప్పుడు వైనను పోయియున్నది చీనిమీదపట్టగలదు

ఈ కనేకమున వాటి మన్నన. దేశ సంచారము చేయుచుండు ఆఫీసరులు విద్యార్థులు, దీనిని గూర్చి గొప్పగా జ్ఞాపించియున్నారు. ఇది ఆమెకా దేశమందు చేయబడినది. 6 1/2 అడుగులు పొడుగు, 2 అడుగులు వెడల్పు, మడిచినప్పుడు 15 పౌండులకు మించనిపాళ్ళుగా కట్టుకొని చేరిపట్టుకొని పోవచ్చును. ఒక చీన్ని బాలుడయినను దీనిని తీసి పడచవచ్చును. ధర మండుము 1-కి, రు. 8-0:00 దోమతెర సామాను 2-0-0. వెయ్యిపావుల బరువును ఈయంతముమీద చేసిననులభిముగా భరించగలదు. చక్కని బల్బితో చేయబడిన దోమతెర 5-8-0 చిరునామా:— భూదర్ అండు యూనైటెడ్ బ్రదర్స్, వాచ్ అండు కాక్ ఇంప్రోవర్స్, మదరాసు.

ద్రవ్యసంతుండగుటకు మార్గము.

సుమారు రు 600 లు ఖర్చు పెట్టినయెడల ఒక కాక్ బండ్లక్రొత్తు మెషీను ఒక ప్రదర్శనమునకు గరిపడే ఫీలుములు కొరతలగును. వాటితో వేలకువేలు ఆర్జించగలరు. ఆసంగతు లన్ని మావద్ద మెషీను కొనువారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా నేర్పదము త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు ముంతకుమించిన సుగువుమార్గము మరిలేదు. పూరాసంగతులుగల క్యాటలాగును మాచిన తరువాత మీకే తెలియగలదు. ఆలోచించకండి. త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కోప్ కంపెనీ, హైద్రాబాద్-121, పెద్దపేట తిరువల్లి క్లబ్బి, (మదరాసు) బ్రాంచి:—ఉర్దూ, గంజాం జిల్లా.

కమ్యూనికేషన్ సంఘము ప్రకటన.

కమ్యూనికేషన్ సంఘమువారివల్ల గత సంవత్సరములో కొన్ని విద్యార్థి వేతనములు. ( ) లో కట్టబడినవి. ఈ సంవత్సరము కూడా కొన్ని యివ్వబడును. గాన కమ్యూనిటీ విద్యార్థులువారి గాడ్డయనల సంకెయిలతోడను వారి పాఠశాలాధ్యక్షుల సర్టిఫికేట్లతోడను మరియుతరులచే యివ్వబడిన యోగ్యతాపత్రాలతోడను సహా ఈదిగవవారికి ధరభాస్తులను వంపదలందులకు ఇందుమూలమున తెలియజేయుచున్నాను. ఈ ధరభాస్తులు జూలై నెలఖరలోగా యాక్రింది చిరునామాకు చేరవలెను ధరభాస్తుల పర్యవసానమును కార్య నిర్వాహక సంఘమువారి ఆలోచనమీద తెలియజేయబడును.

సెక్రటరీ, కమ్యూనికేషన్ సంఘము.

కవులము, కృష్ణాజిల్లా.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతపంచాంగమ్

మంచికాగితము ! శుద్ధప్రతి !! చక్కని అచ్చు !!!

అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.

వలయువారు అరణా చీటిని సంప్రదించవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నావులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.

చక్కనిడబ్బితోసహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రు. 5-4-0

తామరతైలం. పండ్లపాడి. మోహినీతైలం.

నెల డబ్బీ 1కి 0-6-0 నెల డబ్బీ 1కి 0-2-0 5. తులముల నూనెగల డజను 1కి 3-8-0 డజను 1కి 1-2-0 సీసా 1కి 0-12-0

పి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అమృతాంజనం డిపో, నెం. 9, జహంగీరువీధి, మదరాసు. } } మండుల కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును. అమృతాంజనం డిపో, 109, ప్రేరీరోడ్డు, ఫోటో, బొంబాయి.

ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.

చిత్రపటములతో చక్కగా ముద్రించబడినది.

కోరువారు వెంటనే వాగును కొనవలయును.

9, జహంగీరు వీధి, బార్లీటవు, మదరాసు.

మనుష్యులుగల అలారంభముంపేను. సుపీరియర్ లీవర్ బ్రాండెలువాచ్.

ఇదేమాదిరి డి గోలునుతోసహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.

యారమును మేమిది వ. ఆ లో రప్పించి నాల్గు రూపాయల ధరకే పంపుచుంటిమి. అదేమాదిరి యిపుడును చేదసాదల కుపయోగించునటుల నాలుగు రూపాయలకే కావలసిన వారికి పంపెదము.

ఈ చిత్రమునందుకు వలె ఈగడియారమునకు విను అలారంబెల్లులు ప్రక్కన ఆమర్చియుండును. మనమెన్ని గంటలకు మేల్కొన్నదలయునో యన్ని నగంటలకు నీ యలారము అయిదు నిమిషములును ముందు చెవులకించుచున్నది. ప్రతి వారును కొని యానందింపవలసినది. 4-0-0.

వలయువారు:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్ట్ బాక్సు, నెం 167, మదరాస్, ఇ అన్ని నాయుడు.

ఈగడియారము డయలుమీద మాకంపెనీ పేరు ఎట్టనిసిరా తోను ముద్రింపబడియుండును. ఇది చూచుటకుకందమై తలచీగమును, డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు డూమునుగలిగి మెరటుపనులకు దగియుండును. పెట్టెమూత లో భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కించి యుండును. సీమ నుండి మాకై తయారుచేయబడినది. గాన నెనరియెద్దను జీక్కుదు. ఒకరొక్కరును దీయుదరను తలంపుతో తక్కువ వేలనుంచి తీమి. చాలాకాలము పనిచేయునట్టిదియు, స్వల్పధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున దెలియును. ఇదివలె కనేక గడియారములు ఖర్చుయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మాపట్టణముననే యనే కలుకొని సంతసించిన వేటామాట లెందకు?

మాకై తయారుచేయబడినది. గాన నెనరియెద్దను జీక్కుదు. ఒకరొక్కరును దీయుదరను తలంపుతో తక్కువ వేలనుంచి తీమి. చాలాకాలము పనిచేయునట్టిదియు, స్వల్పధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున దెలియును. ఇదివలె కనేక గడియారములు ఖర్చుయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మాపట్టణముననే యనే కలుకొని సంతసించిన వేటామాట లెందకు?

పోస్టేజీ సహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే నూనసొల్లాసము కలుగ జేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుదెలిపి యున్నాము. కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

లైడ్స్ కాత్రి షిశికంకర్ గోవిందజి.

ఆతంక నిగ్రహ బేషధాలయము.

22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల నెంట్లును ప్రేమించువారు ఆటోదిల్ బహార్ (రిజిస్టర్డ్)

అనప్రాగ్నేయల కుడ్రేకంపడిన ఆత్మరసయోగింపవలయును.

మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలాకాలము వాగన యుండునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనండి మూత్ర మే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యపాదము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని గొన్ని బొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ ఆదృతమైన నేయిరకముల పుష్పములనండి తీయబడిన ఆత్మర యొక్క సువాసనభరిం చుటకయి ఆటోదిల్ బహార్ యివ్వమని మీదగ్గిరనున్న పాపుకీషరు నడుగవలయును వారితావున లేదని మాకు వ్రాయుడు. చిన్నబుడ్డి విలున 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1/2 బొమ్మ ఆత్మరగల పెద్దసయిబు బుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరలూ మరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కాడ్లు 1-కి 0-8-0 పి. పి. ఖర్చుగొనువారును ధరించవలయును.

సోలు ఎజెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ టెమికల్ కంపెనీ, 155 జూమా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంటు:—మహత పురషోత్తం మూ నెం 29, వై నాజుబారు రోడ్డు, మదరాసు, స్లవరు బజారువీధి.

ప్రతికుటుంబమునం దుండదగిన పుస్తకము.

అత్తెల్లార్యాటమును కోరర్ని కోడండ్రప్రలాపము.

(రెండవకూర్పు)

ఒక అణా తపాలా టిక్కెట్లపంపువారి కుచితము.

ఈయాగసునెల కడవకే ఈధరకు ఇవ్వబడును.

మిత్రులారా! మేమిగ్రంథమును గత ఏప్రిల్ నెలలో ప్రచురించినపుడు అనేకులు మాకు మీకని తీసికొన్నందున ఆగ్రంథము మేన్వెలోనే ఖర్చుయిపోయినది. నెనుక వ్రాయు వారలకు లేదని వ్రాయుటకు జరిగితి, మఱల ముద్రించితిమి. ఇదియును మనపటివలెనే ఖర్చుగొని యెంచి మునుమున్న తమకు ప్రబోధించెదము. ఈగ్రంథముచే మేము లాభమంద వలయును కోరిక లేనివారమని గ్రంథమును దెప్పించుకొను వారలకందతికె దెలియును. ఈగ్రంథము ప్రతిష్ఠిలు జదివి, ఆత్మలయెడ కోడండ్ర కుండవలసిన మర్యాదయు, కోడండ్ర యెడ అత్తల కుండవలసిన ప్రేమను గ్రహించి సుఖంబుండు రను పరోపకార బుద్ధిచే నిది ప్రచురించెదము. కొన్నిప్రతులే ముద్రించుటచే దగ్గరపడి తెప్పించుకొందురని మాప్రాజ్ఞ.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ, నెం. 6, వెంకటేశమేష్ట్ర వీధి, సాహుకార్ పేట, మదరాసు.